ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.9.2024
COM(2024) 415 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Επανεξέταση της λειτουργίας και της αποτελεσματικότητας του κανονισμού (ΕΕ) 2017/821 (κανονισμός για τα ορυκτά από περιοχές συγκρούσεων) σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 2 του εν λόγω κανονισμού

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεση έχει ως σκοπό να παρουσιάσει τα πορίσματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (στο εξής: Επιτροπή) σχετικά με την πρώτη επανεξέταση της λειτουργίας και της αποτελεσματικότητας του *κανονισμού (ΕΕ) 2017/821 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 2017, για τον προσδιορισμό υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας στην αλυσίδα εφοδιασμού των ενωσιακών εισαγωγέων κασσιτέρου, τανταλίου και βολφραμίου, των μεταλλευμάτων τους, καθώς και χρυσού, που προέρχονται από περιοχές συγκρούσεων και υψηλού κινδύνου*[1] (στο εξής: κανονισμός). Ο κανονισμός άρχισε να ισχύει στις 8 Ιουνίου 2017. Οι επιχειρησιακές απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας που προβλέπει εφαρμόζονται στους ενωσιακούς εισαγωγείς κασσιτέρου, βολφραμίου, τανταλίου και χρυσού (στο εξής: 3TG) από την 1η Ιανουαρίου 2021. Ειδικότερα, ο κανονισμός θεσπίζει ένα ενωσιακό σύστημα για τη δέουσα επιμέλεια στην αλυσίδα εφοδιασμού, προκειμένου να περιοριστεί η δυνατότητα ένοπλων ομάδων και δυνάμεων ασφαλείας να επωφελούνται από το εμπόριο 3TG μέσω της πρόληψης της χρηματοδότησης τέτοιων ένοπλων ομάδων και δυνάμεων ασφαλείας σε πλούσιες σε πόρους περιοχές και της αποφυγής συναφών σοβαρών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας για τους ενωσιακούς εισαγωγείς ευθυγραμμίζονται με τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια όσον αφορά την υπεύθυνη διαχείριση των αλυσίδων εφοδιασμού με ορυκτά από περιοχές συγκρούσεων και υψηλού κινδύνου (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια) και ενσωματώνουν το πλαίσιο 5 σταδίων για τη δέουσα επιμέλεια βάσει κινδύνου που ορίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια[2]. Σκοπός του κανονισμού είναι να παρέχει διαφάνεια και ασφάλεια όσον αφορά τις πρακτικές που εφαρμόζουν οι ενωσιακοί εισαγωγείς 3TG, τα μεταλλουργεία και οι εγκαταστάσεις εξευγενισμού για τον εφοδιασμό τους από περιοχές συγκρούσεων και υψηλού κινδύνου (στο εξής: ΠΣΥΚ). Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών είναι υπεύθυνες για την ομοιόμορφη εφαρμογή του κανονισμού και για τη διενέργεια εκ των υστέρων ελέγχων συμμόρφωσης στους ενωσιακούς εισαγωγείς.

Σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 2, η Επιτροπή επανεξετάζει τη λειτουργία και την αποτελεσματικότητα του κανονισμού έως το 2023 και, εν συνεχεία, ανά τριετία. Ειδικότερα, κατά την επανεξέταση:

> *«λαμβάνονται υπόψη **η επίδραση του παρόντος κανονισμού επιτόπου**, μεταξύ άλλων όσον αφορά την προώθηση και το κόστος του υπεύθυνου πορισμού ορυκτών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του, από περιοχές που πλήττονται από συγκρούσεις και περιοχές υψηλού κινδύνου και **η επίδραση του παρόντος κανονισμού σε οικονομικούς φορείς στην Ένωση**, περιλαμβανομένων των ΜΜΕ, καθώς και **τα συνοδευτικά μέτρα** που προσδιορίζονται στην κοινή ανακοίνωση της 5ης Μαρτίου 2014. Η Επιτροπή συζητά την **έκθεση επανεξέτασης** με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με το Συμβούλιο. Η επανεξέταση περιλαμβάνει εξωτερική αξιολόγηση του ποσοστού των κατάντη οικονομικών φορέων στην Ένωση με κασσίτερο, ταντάλιο, βολφράμιο ή χρυσό στην αλυσίδα εφοδιασμού τους, οι οποίοι εφαρμόζουν συστήματα δέουσας επιμέλειας. Κατά*

[1] ΕΕ L 130 της 19.5.2017, σ. 1.

[2] ΟΟΣΑ (2016), Κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια όσον αφορά την υπεύθυνη διαχείριση των αλυσίδων εφοδιασμού με ορυκτά από περιοχές που πλήττονται από συγκρούσεις και περιοχές υψηλού κινδύνου: τρίτη έκδοση, Εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι. http://dx.doi.org/10.1787/9789264252479-en.

την επανεξέταση αξιολογείται η ***καταλληλότητα και η υλοποίηση αυτών των συστημάτων δέουσας επιμέλειας*** *και η επίδραση του ενωσιακού συστήματος επιτόπου, καθώς και η* ***ανάγκη για πρόσθετα υποχρεωτικά μέτρα*** *ώστε να εξασφαλιστεί επαρκής μόχλευση της συνολικής ενωσιακής αγοράς στην αλυσίδα υπεύθυνου εφοδιασμού ορυκτών σε παγκόσμιο επίπεδο».*

Εκτός από τις απαιτήσεις που ορίζονται ρητά στο άρθρο 17, η Επιτροπή εντόπισε και εξέτασε περαιτέρω στοιχεία που αφορούν την κάλυψη και το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, τα οποία ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στη λειτουργία και την αποτελεσματικότητα του κανονισμού. Η παρούσα έκθεση ανταποκρίνεται στην υποχρέωση που υπέχει η Επιτροπή να επανεξετάζει τον κανονισμό. Συνοψίζει τα πορίσματα της μελέτης επανεξέτασης και επισημαίνει βασικούς τομείς εστίασης τους οποίους η Επιτροπή θα μπορούσε να υποστηρίζει συνεχώς και ενδεχομένως να αξιολογεί περαιτέρω στο πλαίσιο των επικείμενων επανεξετάσεων.

II. Η ΠΡΩΤΗ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ — ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η παρούσα έκθεση εξετάζει την αποτελεσματικότητα και τη λειτουργία του κανονισμού αναλύοντας τις εξής παραμέτρους: 1) τον αντίκτυπο στις χώρες παραγωγής[3], ιδίως όσον αφορά τον μετριασμό του κινδύνου σημαντικών δυσμενών επιπτώσεων που μπορεί να συνδέονται με την εξόρυξη, την επεξεργασία και την εξαγωγή ορυκτών από περιοχές συγκρούσεων και υψηλού κινδύνου, 2) τον αντίκτυπο στους οικονομικούς φορείς της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), 3) την αξιολόγηση των συνοδευτικών μέτρων, όπως η αναγνώριση συστημάτων δέουσας επιμέλειας στην αλυσίδα εφοδιασμού και ο αντίκτυπος του ενδεικτικού και μη εξαντλητικού καταλόγου των ΠΣΥΚ που καταρτίστηκε από τους εξωτερικούς εμπειρογνώμονες στους οποίους απευθύνθηκε η Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 2 του κανονισμού (στο εξής: κατάλογος ΠΣΥΚ)[4] και 4) πρόσθετους προβληματισμούς, μεταξύ άλλων σχετικά με το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, τον ρόλο των ορίων όγκου εισαγωγών και τις διασυνδέσεις με άλλες νομοθετικές πρωτοβουλίες που καλύπτουν τον εξορυκτικό τομέα.

Η παρούσα έκθεση βασίστηκε σε εξωτερική μελέτη, σε στοιχεία που υπέβαλαν οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών μέσω των ετήσιων εκθέσεών τους σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού[5], καθώς και σε διαβουλεύσεις της Επιτροπής με ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών. Τα πορίσματα της εξωτερικής μελέτης βασίζονται σε μεικτές μεθόδους που συνίστανται σε εκτενή ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, ανάλυση δευτερογενών δεδομένων, επιτόπια έρευνα[6], δευτερογενή στατιστική ανάλυση, καθώς και συνεντεύξεις και εργαστήρια με σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, μεταξύ άλλων με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, τους

[3] Με τον όρο «χώρες παραγωγής» νοούνται οι χώρες στις οποίες πραγματοποιείται εξόρυξη ορυκτών και μεταλλευμάτων 3TG.

[4] Ο κατάλογος ΠΣΥΚ που καταρτίστηκε από τους εξωτερικούς εμπειρογνώμονες και οι πληροφορίες που παρέχονται στον ειδικό ιστότοπο για τον εν λόγω κατάλογο δεν συνιστούν επίσημη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή της ΕΕ σχετικά με το αν μια συγκεκριμένη περιφέρεια ή περιοχή είναι ή όχι ΠΣΥΚ, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 στοιχείο στ) του κανονισμού (ΕΕ) 2017/821.

[5] Άρθρο 17 παράγραφος 1 του κανονισμού.

[6] Επιτόπιες περιπτωσιολογικές μελέτες διεξήχθησαν στην Κολομβία και τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (ΛΔΚ). Και οι δύο χώρες περιλαμβάνονται στον κατάλογο ΠΣΥΚ και αποτελούν βασικούς παράγοντες της αγοράς 3TG με ενεργό παραγωγή κάθε ορυκτού/μετάλλου, σε διαφορετικές κλίμακες.

ευρωπαϊκούς ανάντη και κατάντη φορείς εκμετάλλευσης, τους ιδιοκτήτες συστημάτων δέουσας επιμέλειας, ανθρακωρύχους, τοπικούς εμπόρους, την κοινωνία των πολιτών και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Η έκθεση βασίζεται σε έρευνα που καλύπτει την περίοδο έως το πρώτο εξάμηνο του 2023.

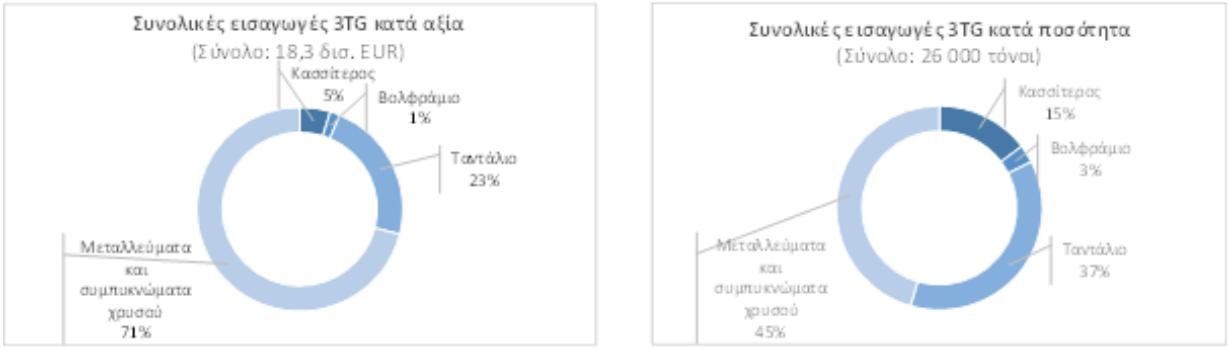
III. ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ

1. Αντίκτυπος επιτόπου στις χώρες παραγωγής 3TG

Το 2023 η ΕΕ εισήγαγε 3TG (όπως ορίζεται στο παράρτημα 1 του κανονισμού, δηλαδή μέταλλα και ορυκτά που περιέχουν τα εν λόγω μέταλλα) αξίας 18,3 δισ. EUR. Το μεγαλύτερο μέρος των εισαγωγών σε όρους αξίας αποτελούνταν από μεταλλεύματα και συμπυκνώματα χρυσού (71 %), ακολουθούμενα από ταντάλιο (23 %), κασσίτερο (5 %) και βολφράμιο (1 %).

Όσον αφορά τις ποσότητες, οι συνολικές εισαγωγές ανήλθαν σε 26 000 τόνους, εκ των οποίων το 45 % ήταν μεταλλεύματα και συμπυκνώματα χρυσού, το 37 % ταντάλιο, το 15 % κασσίτερος και το 3 % βολφράμιο (συμπεριλαμβανομένων των ορυκτών που περιέχουν τα εν λόγω μέταλλα).

Γράφημα 1 — Εισαγωγές 3TG στην ΕΕ-27 το 2023

Πηγή: ESTAT Comext
Σημείωση: Βάσει 8ψήφιων κωδικών ΣΟ σύμφωνα με το παράρτημα 1 του κανονισμού

Όπως φαίνεται στον πίνακα 1 κατωτέρω, μόνο ένα ελάχιστο ποσοστό των άμεσων εισαγωγών 3TG προέρχεται από χώρες με περιοχές που περιλαμβάνονται στον κατάλογο ΠΣΥΚ.

Πίνακας 1 — Προέλευση των εισαγωγών 3TG στην ΕΕ το 2023

Ονομασία είδους	Σύνολο εισαγωγών στην ΕΕ (σε χιλιάδες EUR)	Εισαγωγές από ΠΣΥΚ (σε χιλιάδες EUR)	Άμεσες εισαγωγές από ΠΣΥΚ (%)	Χώρες με περιοχές που περιλαμβάνονται στον κατάλογο των ΠΣΥΚ	Οι 5 κυριότερες χώρες προέλευσης εκτός καταλόγου ΠΣΥΚ
Κασσίτερος	875 963	12 808	1,46 %	Ινδία, Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, Τουρκία, Αφγανιστάν, Βενεζουέλα, Πακιστάν, Ουκρανία, Ζιμπάμπουε, Νιγηρία, Φιλιππίνες, Αίγυπτος, Κολομβία, Μπουρούντι	Ελβετία, Νότια Αφρική, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισημερινός, Καναδάς

Βολφράμιο	282 892	2 929	1,04 %	Ινδία, Τουρκία, Φιλιππίνες, Αίγυπτος, Ουκρανία, Πακιστάν	Νότια Κορέα, Ιαπωνία, Κίνα, ΗΠΑ, Νότια Αφρική
Ταντάλιο	4 136 535	1 616	0,04 %	Βενεζουέλα, Ινδία, Ουκρανία, Τουρκία, Φιλιππίνες, Κολομβία, Νιγηρία, Μοζαμβίκη	Ινδονησία, Βραζιλία, Κίνα, Περού, Βολιβία
Μεταλλεύματα και συμπυκνώματα χρυσού	12 992 874	628 175	4,83 %	Ινδία, Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, Τουρκία, Αφγανιστάν, Βενεζουέλα, Πακιστάν, Ουκρανία, Ζιμπάμπουε, Νιγηρία, Φιλιππίνες, Αίγυπτος, Κολομβία, Μπουρούντι	Κίνα, ΗΠΑ, Βιετνάμ, Νότια Κορέα, Καναδάς

Πηγή: ESTAT Comext
Σημείωση: Βάσει 8ψήφιων κωδικών ΣΟ σύμφωνα με το παράρτημα 1 του κανονισμού

Για να εξεταστεί ο αντίκτυπος του κανονισμού επιτόπου στις χώρες παραγωγής 3TG, με έμφαση στις ΠΣΥΚ, επιλέχθηκαν για επιτόπια και ενδελεχή αξιολόγηση η Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (ΛΔΚ) (περιφέρειες Κινσάσα και Κίντου) και η Κολομβία (περιφέρειες Μπογοτά και Μεντεγίν). Οι δύο χώρες επιλέχθηκαν ώστε να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ της συνάφειας, της σκοπιμότητας και της γεωγραφικής εκπροσώπησης, και, παράλληλα, να διασφαλιστεί η κάλυψη και των τεσσάρων ορυκτών/μετάλλων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού.

Επιπλέον, η εξωτερική μελέτη εξέτασε, μέσω έρευνας βάσει εγγράφων, τις επιπτώσεις σε περιοχές που περιλαμβάνονται στον κατάλογο ΠΣΥΚ στην Αφρική, τη Λατινική Αμερική και την Ασία —ιδίως στην Μπουρκίνα Φάσο, το Μπουρούντι, τη Νιγηρία, το Νότιο Σουδάν, τη Βενεζουέλα, την Ινδία και τη Μιανμάρ/Βιρμανία. Τέλος, σημαντικές χώρες διέλευσης 3TG, ιδίως η Ρουάντα και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (ΗΑΕ), αποτέλεσαν επίσης αντικείμενο της αξιολόγησης βάσει εγγράφων, με στόχο την εξασφάλιση πιο ολιστικής εικόνας του αντικτύπου του κανονισμού σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η επιλογή των συγκεκριμένων χωρών για ενδελεχή αξιολόγηση βάσει εγγράφων δεν προέκυψε από τη σύγκρισή τους με άλλες χώρες που επίσης διαθέτουν περιοχές που περιλαμβάνονται στον κατάλογο ΠΣΥΚ.

α. Επιτόπια έρευνα στη **ΛΔΚ**

Η ΛΔΚ διαδραματίζει κεντρικό ρόλο όσον αφορά τα «ορυκτά από περιοχές συγκρούσεων» από τότε που εμφανίστηκε η εν λόγω έννοια, εδώ και πάνω από δύο δεκαετίες, λόγω των μεγάλων αποθεμάτων της σε 3TG και των καλά τεκμηριωμένων κινδύνων που συνδέονται με τις ένοπλες συγκρούσεις και τις συναφείς σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά μήκος των αλυσίδων εφοδιασμού 3TG. Ολόκληρη η ΛΔΚ περιλαμβάνεται στον κατάλογο ΠΣΥΚ[7]. Η επικράτηση των βιοτεχνικών και μικρής κλίμακας εξορυκτικών δραστηριοτήτων δημιουργεί βασικές προκλήσεις, καθώς οι συνεταιρισμοί συχνά δεν κατοχυρώνονται επαρκώς και πλήττονται από σημαντικούς κινδύνους και παραβιάσεις με τη μορφή καταναγκαστικής εργασίας, εκμετάλλευσης από ένοπλες ομάδες (δωροδοκία, νομιμοποίηση εσόδων από

[7] Πρβλ. ενότητα ΙΙΙ σημείο 3) στοιχείο β).

παράνομες δραστηριότητες) και δόλιας ψευδούς δήλωσης ως προς την προέλευση των ορυκτών. Οι κίνδυνοι αυτοί αναφέρονται συχνά ως «κίνδυνοι που προβλέπονται στο παράρτημα ΙΙ των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια»[8]. Ειδικότερα, όσον αφορά τον χρυσό που προέρχεται από βιοτεχνική εξόρυξη, δεν υπάρχει επί του παρόντος πρόγραμμα ιχνηλασιμότητας ευρείας κλίμακας, κάτι που δυσχεραίνει την ανάντη άσκηση δέουσας επιμέλειας και την υπεύθυνη προμήθεια πιστοποιημένου χρυσού με στόχο την πρόσβαση στην ευρωπαϊκή αγορά.

Πίνακας 2 — Εξαγωγές 3TG από τη ΛΔΚ το 2022

Ονομασία είδους	Συνολικές εξαγωγές (σε χιλιάδες EUR)	Κύριες χώρες εισαγωγής	Μερίδιο της ΕΕ
Κασσίτερος	19 533	Κίνα, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	0 %
Βολφράμιο	3 162	Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Ταϊλάνδη, Μαλαισία, Χονγκ Κονγκ, ΕΕ	3 %
Ταντάλιο	38 154	Χονγκ Κονγκ, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Κίνα, Ταϊλάνδη, ΕΕ	7 %
Μεταλλεύματα και συμπυκνώματα χρυσού	685 084	Νότια Αφρική, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Μπουρούντι, Ρουάντα, Ουγκάντα	0 %

Πηγή: Βάση δεδομένων Comtrade των Ηνωμένων Εθνών
Σημειώσεις: βάσει κωδικών HS6 σύμφωνα με το παράρτημα 1 του κανονισμού

Η μελέτη διαπίστωσε ορισμένες θετικές συνέπειες —οι οποίες όμως δεν μπορούν να αποδοθούν άμεσα στον κανονισμό— όσον αφορά την αύξηση τόσο της εξοικείωσης με πρακτικές δέουσας επιμέλειας όσο και της υιοθέτησής τους, συμπεριλαμβανομένων των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια, στις οποίες βασίζεται ο κανονισμός. Ωστόσο, από την επιτόπια έρευνα προέκυψε επίσης ότι η εξοικείωση με τον κανονισμό είναι γενικά χαμηλή στη ΛΔΚ, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να προσδιοριστεί άμεσος αντίκτυπος. Ωστόσο, η γνώση του πλαισίου 5 σταδίων του ΟΟΣΑ —στο οποίο βασίζεται ο κανονισμός— είναι πολύ πιο διαδεδομένη. Τα ενδιαφερόμενα μέρη που ερωτήθηκαν γνώριζαν τις απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας που ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια, καθώς και την ανάγκη συμμόρφωσης με τον νόμο Dodd-Frank (DFA) των ΗΠΑ[9], ο οποίος επικεντρώνεται ειδικά στη ΛΔΚ και τις γειτονικές χώρες

β. Επιτόπια έρευνα στην **Κολομβία**

[8] Οι κίνδυνοι του παραρτήματος ΙΙ ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια και αναγνωρίζονται ως «σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις που μπορεί να συνδέονται με την εξόρυξη, το εμπόριο, την επεξεργασία και την εξαγωγή ορυκτών» από ΠΣΥΚ. Το παράρτημα ΙΙ περιλαμβάνει τα εξής: κάθε μορφής βασανιστήρια, βάναυση, απάνθρωπη και ταπεινωτική μεταχείριση· κάθε μορφή καταναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας, τις χειρότερες μορφές εργασίας των παιδιών· άλλες κατάφωρες παραβιάσεις και καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως η εκτεταμένη σεξουαλική βία· εγκλήματα πολέμου ή άλλες σοβαρές παραβιάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας ή γενοκτονία.

[9] Το άρθρο 1502 του νόμου Dodd-Frank των ΗΠΑ του 2010 για τη μεταρρύθμιση της Wall Street και την προστασία των καταναλωτών (Wall Street Reform and Consumer Protection Act) απαιτεί από τις εταιρείες που είναι εισηγμένες στα χρηματιστήρια των ΗΠΑ να γνωστοποιούν αν χρησιμοποιούν 3TG και αν τα ορυκτά αυτά προέρχονται από τη ΛΔΚ ή όμορη χώρα.

Η Κολομβία είναι μέλος του ΟΟΣΑ από το 2020[10]. Η χώρα διαθέτει σημαντική παραγωγή χρυσού που διαπιστωμένα συνδέεται με κινδύνους του παραρτήματος ΙΙ, όπως η παραγωγή χρυσού για την τροφοδότηση μη κρατικών ένοπλων ομάδων, τη διακίνηση ναρκωτικών και την παράνομη εξόρυξη[11]. Στον κατάλογο των ΠΣΥΚ περιλαμβάνονται τα κολομβιανά διαμερίσματα (departamentos) Antioquia, Arauca, Bolívar, Cauca, Nariño, Norte de Santander και Valle del Cauca. Τον Ιούλιο του 2022 η Κολομβία θέσπισε τον νόμο 2250, ο οποίος προβλέπει την εγχώρια κανονιστική βάση για τη δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τα 3TG (καθώς και για τον άργυρο και τον λευκόχρυσο). Επιπλέον, η κυβέρνηση της Κολομβίας αναλαμβάνει πολλές πρωτοβουλίες που αντικατοπτρίζουν τους στόχους διαφόρων πτυχών των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια και, κατ' επέκταση, του κανονισμού, παρόλο που οι εν λόγω πρωτοβουλίες δεν πλαισιώνονται ρητά και με συνέπεια ως δέουσα επιμέλεια. Η κατοχύρωση των βιοτεχνικών και μικρής κλίμακας εξορυκτικών δραστηριοτήτων είναι ένα τέτοιο παράδειγμα, καθώς οι κοινότητες που ασκούν τις εν λόγω δραστηριότητες είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένες σε κινδύνους του παραρτήματος ΙΙ. Η εξωτερική μελέτη ανέδειξε επίσης τις προσπάθειες που καταβάλουν ομάδες όπως η συμμαχία για υπεύθυνη εξόρυξη (Alliance for Responsible Mining — ARM) και η ελβετική πρωτοβουλία Better Gold για την προώθηση της υπεύθυνης προμήθειας στον τομέα της βιοτεχνικής και μικρής κλίμακας εξόρυξης χρυσού της Κολομβίας.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη των οποίων ζητήθηκε η γνώμη στην Κολομβία επισήμαναν το γεγονός ότι ο προσδιορισμός των δαπανών που συνδέονται άμεσα με τον κανονισμό δεν είναι δυνατός λόγω του χαμηλού όγκου άμεσων εξαγωγών από την Κολομβία στην ΕΕ[12].

Πίνακας 3 — Εξαγωγές 3TG από την Κολομβία το 2022

Ονομασία είδους	Συνολικές εξαγωγές (σε χιλιάδες EUR)	Κύριες χώρες εισαγωγής	Μερίδιο της ΕΕ
Κασσίτερος*	3 621	Κίνα, Τρίνιναντ και Τομπέγκο, Ισημερινός	0 %
Βολφράμιο^	25	Περού, Ισημερινός, Μεξικό	0 %
Οξείδια και υδροξείδια βολφραμίου και κασσιτέρου	87	ΕΕ, Παναμάς	93 %
Ταντάλιο	5	Αργεντινή	0 %
Μεταλλεύματα και συμπυκνώματα χρυσού	2 976 472	ΗΠΑ, ΕΕ, ελεύθερες ζώνες, Ινδία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	16 %

Πηγή: Βάση δεδομένων Comtrade των Ηνωμένων Εθνών
Σημειώσεις: βάσει κωδικών HS6 σύμφωνα με το παράρτημα 1 του κανονισμού
* Εκτός από οξείδια και υδροξείδια του κασσιτέρου (ΣΟ 2825 90 85)
^ Εκτός από οξείδια και υδροξείδια του βολφραμίου (ΣΟ 2825 90 40)

Από τις επιτόπιες εργασίες προέκυψε ότι, στην Κολομβία, το προσωπικό που δραστηριοποιείται στο πεδίο είναι ελάχιστα εξοικειωμένο με τον κανονισμό, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να προσδιοριστεί άμεσος αντίκτυπος. Ωστόσο, τα ενδιαφερόμενα μέρη που

[10] ΟΟΣΑ, «Κολομβία».
[11] Frédéric Massé & Philippe Le Billon (2017), «Gold mining in Colombia, post-war crime and the peace agreement with the FARC» (Εξόρυξη χρυσού στην Κολομβία, μεταπολεμικό έγκλημα και η ειρηνευτική συμφωνία με τη FARC), *Third World Thematics.*
[12] Συνέντευξη με εμπειρογνώμονα της κοινωνίας των πολιτών σε θέματα χρυσού, 24 Απριλίου 2023.

ερωτήθηκαν γνώριζαν τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια — πράγμα ενθαρρυντικό, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι ένας από τους κύριους στόχους του κανονισμού είναι να διασφαλιστεί ότι οι ενωσιακοί εισαγωγείς 3TG ασκούν τη δέουσα επιμέλεια κατά τρόπο που συνάδει με τις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές. Η έννοια της ιχνηλασιμότητας της αλυσίδας εφοδιασμού έχει αφομοιωθεί σε σημαντικό βαθμό από τους οικονομικούς φορείς και τις δημόσιες αρχές του τομέα του χρυσού της Κολομβίας.

γ. Περιπτωσιολογικές μελέτες βάσει εξέτασης εγγράφων

Η εξωτερική μελέτη που υποστηρίζει την επανεξέταση της Επιτροπής επισήμανε τα ακόλουθα ζητήματα στις χώρες που επιλέχθηκαν προς εξέταση βάσει εγγράφων.

Στην **Μπουρκίνα Φάσο**, οι κίνδυνοι του παραρτήματος ΙΙ που εντοπίζονται στον τομέα του χρυσού περιλαμβάνουν τη δωροδοκία, την εξαπάτηση, τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη μη καταβολή φόρων, την άμεση ή έμμεση στήριξη σε μη κρατικές ένοπλες ομάδες και την εμπλοκή των δυνάμεων δημόσιας ασφάλειας. Οκτώ περιφέρειες της χώρας περιλαμβάνονται στον κατάλογο ΠΣΥΚ. Κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων που πραγματοποιήθηκαν για τη συγκεκριμένη μελέτη με βασικά ενδιαφερόμενα μέρη στην Μπουρκίνα Φάσο, προέκυψε ότι η ενημέρωση σχετικά με την ύπαρξη του κανονισμού ήταν ελλιπής. Όσον αφορά τις προτεραιότητες για την υπεύθυνη προμήθεια, οι περισσότεροι ερωτηθέντες επικεντρώθηκαν στο ζήτημα της ρύπανσης από υδράργυρο που συνδέεται με την εξόρυξη χρυσού. Από τις συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν προκύπτει ότι απαιτείται μεγαλύτερη προβολή του κανονισμού προκειμένου να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με τον σκοπό και τη λειτουργία του. Η αντιπροσωπεία της ΕΕ στην Ουαγκαντούγκου στηρίζει τη βιοτεχνική εξόρυξη χρυσού, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του έργου *Foundations for Peace* (Θεμέλια για την ειρήνη).

Το **Μπουρούντι** περιλαμβάνεται στον κατάλογο ΠΣΥΚ. Η κατοχύρωση και η νομιμότητα του εξορυκτικού τομέα της χώρας έχουν επηρεαστεί αρνητικά από την απαγόρευση που επιβλήθηκε το 2019 στους ιδιώτες εμπόρους ως προς τις εξαγωγές χρυσού, κάτι που συνέβαλε ενδεχομένως στην αύξηση των παράνομων εξαγωγών χρυσού. Σύμφωνα με τα ενδιαφερόμενα μέρη των οποίων ζητήθηκε η γνώμη, επί του παρόντος λίγες μόνο ξένες εταιρείες δραστηριοποιούνται στη χώρα, κυρίως κινεζικής και ρωσικής προέλευσης, και καμία δεν εξάγει απευθείας στην ΕΕ. Επιπλέον, η διαθεσιμότητα δεδομένων εξόρυξης είναι πολύ περιορισμένη. Η μελέτη δεν διαπίστωσε στοιχεία που να αποδεικνύουν τυχόν άμεσο αντίκτυπο του κανονισμού στην πράξη.

Έξι ομόσπονδα κρατίδια της **Νιγηρίας** περιλαμβάνονται στον κατάλογο ΠΣΥΚ. Ο εξορυκτικός τομέας στη Νιγηρία είναι, επί του παρόντος, αναδυόμενος και χαρακτηρίζεται από σχετικά περιορισμένη παραγωγή ορυκτών 3TG, με εξαίρεση το ταντάλιο. Συγκεκριμένα, η Νιγηρία αντιπροσωπεύει περίπου το 13 % της παγκόσμιας παραγωγής τανταλίου[13]. Ωστόσο, η παράνομη εξόρυξη και το λαθρεμπόριο χρυσού αποτελούν βασικούς κινδύνους του παραρτήματος ΙΙ, ιδίως στις βορειοδυτικές περιφέρειες της χώρας (κρατίδιο Zamfara). Ο εξορυκτικός τομέας δεν συγκαταλέγεται μέχρι στιγμής μεταξύ των τομέων προτεραιότητας της

[13]Πρωτοβουλία για τη διαφάνεια των εξορυκτικών βιομηχανιών — EITI (2022), «Mission critical: Strengthening governance of mineral value chains for the energy transition» (Κρίσιμη αποστολή: Ενίσχυση της διακυβέρνησης των αξιακών αλυσίδων των ορυκτών για την ενεργειακή μετάβαση). https://eiti.org/documents/mission-critical, σ. 99.

εταιρικής σχέσης της ΕΕ με τη Νιγηρία και, ως εκ τούτου, δεν έχουν αναληφθεί στη χώρα άμεσες δεσμεύσεις βάσει του κανονισμού. Ωστόσο, έμμεσα, μέσω της στήριξης της ΕΕ προς το Ολοκληρωμένο Εθνικό Πλαίσιο Χρηματοδότησης (Integrated National Financing Framework — INFF) και των σχετικών εργασιών για τον δημοσιονομικό φεντεραλισμό, ενισχύεται η ανάπτυξη πλαισίου για έναν ισχυρό τομέα ορυκτών (συμπεριλαμβανομένης της κατοχύρωσης του τομέα και της μεταρρύθμισης για την παραγωγή εσόδων).

Οι κυριότεροι φυσικοί πόροι που αποτελούν αντικείμενο εξόρυξης στη **Ρουάντα** είναι τα 3TG και οι πολύτιμοι λίθοι[14]. Η ζώνη κοιτασμάτων 3T που εκτείνεται από τα ανατολικά της ΛΔΚ μέσω της Ρουάντας έως και το Μπουρούντι καλύπτει το 51 % του παγκόσμιου εφοδιασμού με ταντάλιο και η Ρουάντα συμβάλλει, σύμφωνα με τις οικείες στατιστικές, στο 28 % της παγκόσμιας παραγωγής, κυρίως με τη μορφή συμπυκνωμάτων[15]. Μολονότι καμία περιφέρεια της Ρουάντας δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο ΠΣΥΚ, η χώρα διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην εξόρυξη και τη διέλευση 3TG, ενώ, σύμφωνα με διεθνείς πηγές, ορισμένες ποσότητες 3TG ενδέχεται να διακινούνται λαθραία κατά μήκος των συνόρων με τη ΛΔΚ[16]. Η ΕΕ στηρίζει επί του παρόντος την υπεύθυνη προμήθεια, την εφαρμογή διεθνών κοινωνικών και περιβαλλοντικών προτύπων προστασίας και την προώθηση των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης στη Ρουάντα μέσω του έργου *Sustainable Development of the Mining Sector in Rwanda* (Βιώσιμη ανάπτυξη του εξορυκτικού τομέα στη Ρουάντα)[17]. Πέραν αυτού του έργου, στη Ρουάντα δεν διαπιστώθηκαν επιπτώσεις που θα μπορούσαν να αποδοθούν άμεσα στον κανονισμό. Ωστόσο, την τελευταία δεκαετία η κυβέρνηση της Ρουάντας έχει εφαρμόσει σειρά νομοθετικών πρωτοβουλιών και έχει εγκρίνει συστήματα δέουσας επιμέλειας για τις βιομηχανίες με στόχο τον μετριασμό των αρνητικών κινδύνων που συνδέονται με εξορυκτικές δραστηριότητες έρευνας και επεξεργασίας. Τα εν λόγω μέτρα αντικατοπτρίζουν τις ευρύτερες προσπάθειες που καταβάλλονται για την προώθηση της δέουσας επιμέλειας στη χώρα, μέρος της οποίας αποτελεί ο κανονισμός.

Οκτώ περιφέρειες του **Νότιου Σουδάν** περιλαμβάνονται στον κατάλογο ΠΣΥΚ. Οι συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν στη χώρα κατέδειξαν ότι η παράνομη εξόρυξη είναι ευρέως διαδεδομένη στον τομέα του χρυσού και διεξάγεται κυρίως από μη εγγεγραμμένους βιοτέχνες ανθρακωρύχους. Επιπλέον, παρατηρείται αξιοσημείωτη έλλειψη διαφάνειας όσον αφορά το ιδιοκτησιακό καθεστώς των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον τομέα. Όσον αφορά τον κανονισμό, μέχρι στιγμής δεν έχουν εντοπιστεί στη χώρα έργα σχετικά με την υπεύθυνη προμήθεια ή τα ορυκτά από περιοχές συγκρούσεων. Επιπλέον, πολλά ενδιαφερόμενα μέρη που συμμετείχαν στις συνεντεύξεις υποστήριξαν ότι η δέουσα επιμέλεια και η υπεύθυνη

[14] Σημαντικά κοιτάσματα κασσιτέρου βρέθηκαν στις περιοχές Rutongo, Musha και Ntunga. Κοιτάσματα τανταλίου εντοπίζονται κυρίως στις περιοχές Rutsiro, Muhanga, Kamonyi κ.ά. Γεωλογική συλλογή του Rwanda Mines, Petroleum, and Gas Board (RMB). Βολφράμιο μπορεί να βρεθεί στις περιοχές Nyakabingo, Gifurwe και Bugarama. Χρυσός εξορύσσεται κυρίως στις βόρειες και δυτικές επαρχίες της Ρουάντας, στις περιοχές Miyove, Nyungwe και Birambo. Mining Africa (Εξορύξεις την Αφρική), https://www.rmb.gov.rw/index.php?eID=dumpFile&t=f&f=68168&token=bca415628ca0d601bb28468f283b98d21a6986c1.

[15] Barreto et al., «Economic Contributions of Artisanal and Small-Scale Mining in Rwanda: Tin, Tantalum and Tungsten» (Οικονομική συμβολή των βιοτεχνικών και μικρής κλίμακας εξορυκτικών δραστηριοτήτων στη Ρουάντα: κασσίτερος, ταντάλιο και βολφράμιο).

[16] Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, Midterm report of the Group of Experts submitted in accordance with paragraph 6 of resolution 2688 (2023) [Ενδιάμεση έκθεση της ομάδας εμπειρογνωμόνων που υποβάλλεται σύμφωνα με την παράγραφο 6 της απόφασης 2688 (2023)], S/2023/990.

[17] Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Ρουάντα, «EU and Germany Join Forces to Boost Rwanda's Mining Sector» (ΕΕ και Γερμανία ενώνουν τις δυνάμεις τους για να ενισχύσουν τον εξορυκτικό τομέα της Ρουάντας), 30 Ιουνίου 2023.

προμήθεια στον τομέα του χρυσού δεν φαίνεται να συγκαταλέγονται στις προτεραιότητες της κυβέρνησης.

Στη **Βενεζουέλα** υπάρχουν πολλοί κίνδυνοι που συνδέονται με την εξόρυξη χρυσού και ολόκληρη η χώρα περιλαμβάνεται στον κατάλογο ΠΣΥΚ. Επιπλέον, η έλλειψη επίσημων στατιστικών οδηγεί σε υψηλό βαθμό αδιαφάνειας στον τομέα αυτό[18]. Σύμφωνα με τις πηγές που προσπελάστηκαν, μεγάλα τμήματα χρυσού της Βενεζουέλας εικάζεται ότι διακινούνται λαθραία σε γειτονικές χώρες, όπως η Κολομβία, η Βραζιλία, το Σουρινάμ και η Γουιάνα. Εκτός από την εξωτερική μελέτη, δεν εντοπίστηκε καμία άλλη υφιστάμενη μελέτη για την εκτίμηση του αντικτύπου του κανονισμού στη Βενεζουέλα. Η μελέτη δεν διαπίστωσε τυχόν προσπάθειες της κυβέρνησης για την εφαρμογή μέτρων δέουσας επιμέλειας ή νομικών τροποποιήσεων στον μεταλλευτικό κώδικα ή σε οποιαδήποτε άλλη εθνική νομοθεσία ως αποτέλεσμα του κανονισμού. Διαπιστώνεται κάποιος βαθμός εξοικείωσης με τον κανονισμό μεταξύ ακαδημαϊκών και ερευνητών, αλλά ούτε οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ούτε οι εμπειρογνώμονες στον εξορυκτικό τομέα με τους οποίους πραγματοποιήθηκαν επαφές γνώριζαν τον κανονισμό[19]. Ως εκ τούτου, ήταν αδύνατον να αξιολογηθούν τυχόν επιτόπιες επιπτώσεις που θα μπορούσαν να αποδοθούν άμεσα στον κανονισμό.

Η **Ινδία** σημειώνει τη δεύτερη μεγαλύτερη κατανάλωση χρυσού (μετά την Κίνα), η οποία ανήλθε στους 774 τόνους το 2022. Λόγω ανεπαρκούς εγχώριας προσφοράς, η ζήτηση καλύπτεται πρωτίστως με εισαγωγές, συνήθως μέσω των ΗΑΕ, κάτι που ενέχει κινδύνους (βλ. κατωτέρω περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις ανησυχίες που σχετίζονται με την υπεύθυνη προμήθεια από τα ΗΑΕ). Την περίοδο 2022-2023 η τοπική εξόρυξη συνέβαλε στο 1,5 % περίπου της προσφοράς χρυσού, ενώ η ανακύκλωση αντιστοιχούσε περίπου στο 14 %[20]. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος που έχει διαπιστωθεί στον τομέα του χρυσού της Ινδίας είναι το λαθρεμπόριο, το οποίο συνδέεται με τη μη καταβολή κρατικών φόρων και τελών και με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Δύο κρατίδια —το Chhattisgarh και το Jammu και Kashmir— περιλαμβάνονται στον κατάλογο ΠΣΥΚ. Από τα πορίσματα της εξωτερικής μελέτης διαπιστώνεται εξοικείωση με τον κανονισμό στην Ινδία, ιδίως σε ορισμένους οργανισμούς με παρουσία στη χώρα, όπως το Παγκόσμιο Συμβούλιο Χρυσού, το Gem and Jewellery Export Promotion Council (Συμβούλιο για την προώθηση των εξαγωγών πολύτιμων λίθων και κοσμημάτων) ή η India Bullion and Jewellers Association (Ένωση εμπόρων ράβδων πολύτιμων μετάλλων και χρυσοχόων της Ινδίας).

Στη **Μιανμάρ/Βιρμανία**, ο κλάδος του κασσιτέρου ελέγχεται πλήρως από ανώτερους αξιωματούχους της χούντας, κάτι που καθιστά περίπλοκη οποιαδήποτε αξιολόγηση της παραγωγής και του εμπορίου. Το 2021 η παραγωγή εκτιμάται ότι ανήλθε σε περίπου 29 000 τόνους ετησίως· με αποθέματα άνω των 700 000 τόνων. Αυτό καθιστά τη Μιανμάρ/Βιρμανία τον τέταρτο μεγαλύτερο παραγωγό κασσιτέρου και την τρίτη μεγαλύτερη σε αποθέματα κασσιτέρου χώρα παγκοσμίως[21]. Το μεγαλύτερο μέρος της εγχώριας παραγωγής καταλήγει σε κινεζικές εγκαταστάσεις εξευγενισμού. Σύμφωνα με τη Διεθνή Ένωση

[18] Wilson Center, «Exploiting Venezuela's Uncertain Future» (Εκμετάλλευση του αβέβαιου μέλλοντος της Βενεζουέλας). ΟΟΣΑ, «Gold Flows from Venezuela» (Ροές χρυσού από τη Βενεζουέλα).
[19] Συνεντεύξεις που διεξήχθησαν στις 30 Μαρτίου 2023 και στις 5 Απριλίου 2023, αντίστοιχα.
[20] Indian Gold Policy Centre, «8th Annual Report 2022-2023» (8η ετήσια έκθεση 2022-2023), σ. 26.
[21] Nicholas Gardiner et al., «Tin mining in Myanmar: Production and potential» (Εξόρυξη κασσιτέρου στη Μιανμάρ/Βιρμανία: Παραγωγή και δυνατότητες), *Resources Policy*, Δεκέμβριος 2015.

Κασσιτέρου, η εταιρεία Yunnan Tin Company με έδρα την Κίνα αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους αποδέκτες του κασσιτέρου της Μιανμάρ/Βιρμανίας. 15 από τις 21 διοικητικές περιοχές της Μιανμάρ/Βιρμανίας περιλαμβάνονται στον κατάλογο ΠΣΥΚ. Από τα πορίσματα της εξωτερικής μελέτης διαπιστώνεται ότι η εξοικείωση με τον κανονισμό στη Μιανμάρ/Βιρμανία είναι αμελητέα και, ως εκ τούτου, δεν κατέστη δυνατή η επιβεβαίωση τυχόν επιτόπιων επιπτώσεων που να μπορούν να αποδοθούν άμεσα στον κανονισμό. Οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες στη Μιανμάρ/Βιρμανία εστίασαν τις προσπάθειές τους στην αντιμετώπιση της πολιτικής αστάθειας και της βίας και δεν ασχολήθηκαν με τις απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας ειδικά.

Ο εξορυκτικός κλάδος των **ΗΑΕ** δεν παράγει κανένα από τα ορυκτά που καλύπτονται από τον κανονισμό, αλλά η χώρα κατέχει κεντρική θέση στο εμπόριο και τη μεταποίηση χρυσού. Παρόλο που δεν συγκαταλεγόταν μεταξύ των 100 κορυφαίων χωρών εισαγωγής χρυσού, μέσα σε τέσσερις δεκαετίες κατάφερε να αναδειχθεί και πλέον να καταλαμβάνει μια θέση στην πρώτη δεκάδα, με τις εισαγωγές από την Αφρική να παρουσιάζουν αξιοσημείωτη αύξηση[22]. Ορισμένα ενδιαφερόμενα μέρη που ερωτήθηκαν υποστηρίζουν ότι η πρόσβαση σε οποιαδήποτε πληροφορία σχετικά με το εμπόριο χρυσού των ΗΑΕ είναι πολύ δύσκολη. Υπάρχουν διάχυτη ανησυχία ότι οι απαιτήσεις για την υπεύθυνη προμήθεια εμφανίζονται ανεπαρκείς, παρά την πρόσφατη δέσμη συναφών πρωτοβουλιών. Το Υπουργείο Οικονομίας των ΗΑΕ ανακοίνωσε νέους κανονισμούς δέουσας επιμέλειας που θα ευθυγραμμίζονται με τον ΟΟΣΑ, θα καλύπτουν τον τομέα του χρυσού και θα τεθούν σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2024. Μολονότι στα ΗΑΕ δεν ήταν δυνατόν να προσδιοριστεί αντίκτυπος που να μπορεί να αποδοθεί άμεσα στον κανονισμό και η χώρα δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο ΠΣΥΚ, τα ΗΑΕ διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο ως κόμβος διέλευσης, ιδίως όσον αφορά τον χρυσό. Ως εκ τούτου, ο ρόλος της χώρας είναι σημαντικός για τη λειτουργία και την αποτελεσματικότητα του κανονισμού, καθώς και για την άσκηση δέουσας επιμέλειας στον τομέα αυτό γενικότερα.

δ. <u>Συμπεράσματα και συστάσεις</u>

Ο κανονισμός θεσπίζει υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας στην αλυσίδα εφοδιασμού μόνο για τους ενωσιακούς εισαγωγείς 3TG και, ως εκ τούτου, δεν έχει άμεσες νομικές συνέπειες σε οντότητες και διαδικασίες τρίτων χωρών. Με βάση τα ανωτέρω, ο αντίκτυπος και το κόστος που συνεπάγεται ο κανονισμός της ΕΕ σε τρίτες χώρες είναι δύσκολο να διακριθούν από τον αντίκτυπο και το κόστος που έχουν οι ευρύτερες προσπάθειες που καταβάλλονται σε παγκόσμιο επίπεδο για την προώθηση της δέουσας επιμέλειας στις αλυσίδες εφοδιασμού ορυκτών. Ωστόσο, είναι ενθαρρυντικό το γεγονός ότι στην πλειονότητα των τρίτων χωρών που αξιολογήθηκαν, πολλοί φορείς στον τομέα των 3TG καταβάλλουν προσπάθειες για την εφαρμογή της ευθυγραμμισμένης με τον ΟΟΣΑ δέουσας επιμέλειας σύμφωνα με τους στόχους του κανονισμού. Οι απαιτήσεις του κανονισμού αποτελούν μέρος αυτού του ευρύτερου πλαισίου μέτρων δέουσας επιμέλειας και υπεύθυνης επιχειρηματικής συμπεριφοράς και, ως εκ τούτου, μπορούν να θεωρηθούν ένα από τα εργαλεία που συμβάλλουν στη βελτίωση της δέουσας επιμέλειας στις αλυσίδες εφοδιασμού 3TG.

[22] Carnegie Endowment for International Peace, https://carnegie-production-assets.s3.amazonaws.com/static/files/PageVittori_DubaiCorruption_final.pdf, 7 Ιουλίου 2020.

Η μελέτη διαπίστωσε ότι υπάρχει περιθώριο ενίσχυσης του αντικτύπου του κανονισμού μέσω της αυξημένης δραστηριοποίησης της ΕΕ στις χώρες παραγωγής και διέλευσης 3TG. Η αποτελεσματικότητα και η λειτουργία του κανονισμού θα μπορούσαν να βελτιωθούν περαιτέρω μέσω ευρύτερης προβολής, αρχής γενομένης με σχετικές δράσεις από τις αντιπροσωπείες της ΕΕ σε χώρες με περιοχές που περιλαμβάνονται στον κατάλογο ΠΣΥΚ. Όλες οι τοπικές ομάδες ενδιαφερόμενων μερών εξέφρασαν έντονο ενδιαφέρον και εμφανίστηκαν ιδιαίτερα δεκτικές όσον αφορά τον κανονισμό. Ως εκ τούτου, η περαιτέρω συστράτευση των ενδιαφερόμενων μερών που συμμετέχουν στην παραγωγή και στο εμπόριο 3TG σε χώρες με ΠΣΥΚ, στον βαθμό που είναι εφικτή, αποτελεί σημαντική ευκαιρία για την ενίσχυση του αντικτύπου του κανονισμού.

2. Αντίκτυπος στους οικονομικούς φορείς της ΕΕ

α. Υιοθέτηση της δέουσας επιμέλειας από τους οικονομικούς φορείς της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των κατάντη φορέων εκμετάλλευσης

Από την αξιολόγηση προκύπτει ότι, όταν άρχισε να ισχύει ο κανονισμός, οι ενωσιακοί εισαγωγείς και οι κατάντη φορείς εκμετάλλευσης παρουσίαζαν διαφορετικό βαθμό εξοικείωσης με τη δέουσα επιμέλεια ανάλογα με τον ρόλο τους στην αλυσίδα εφοδιασμού 3TG και το μέγεθος της εταιρείας. Η δραστηριοποίηση στο διεθνές εμπόριο 3TG που καλύπτεται από τον νόμο DFA των ΗΠΑ από το 2010 επηρέασε σημαντικά την εξοικείωση των εταιρειών με τις αρχές της δέουσας επιμέλειας και τον τρόπο εφαρμογής τους.

Πολλοί ενωσιακοί εισαγωγείς που ήρθαν για πρώτη φορά σε επαφή με τη δέουσα επιμέλεια μέσω του κανονισμού, ενημερώθηκαν για τις υποχρεώσεις τους κατά τις επαφές τους με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών. Ένα θετικό συμπέρασμα της μελέτης ήταν ότι οι εταιρείες, χάρη στις επαφές τους με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, βελτίωσαν σταδιακά την εφαρμογή των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας που υπείχαν βάσει του κανονισμού. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών τονίζουν την ανάγκη να συνεχιστεί η ευαισθητοποίηση των φορέων εκμετάλλευσης σχετικά με τις λεπτομερείς απαιτήσεις του κανονισμού. Παρόλο που ορισμένες ΜΜΕ ανέφεραν ότι αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη διενέργεια εξωτερικών επαληθεύσεων από τρίτους, οι ενωσιακοί εισαγωγείς —η γνώμη των οποίων ζητήθηκε στο πλαίσιο των απαιτήσεων δέουσας επιμέλειας του κανονισμού— βασίζονται, στην πλειονότητά τους, σε συστήματα δέουσας επιμέλειας στην αλυσίδα εφοδιασμού. Αυτό υποδηλώνει ότι οποιαδήποτε ενδεχόμενη αναγνώριση από την Επιτροπή τέτοιων συστημάτων που πληρούν τις απαιτήσεις θα διευκολύνει τη συμμόρφωση των εισαγωγέων με τις σχετικές απαιτήσεις και θα επηρεάσει την εμπειρία πολλών εταιρειών σε σχέση με τον κανονισμό (για λεπτομέρειες, πρβλ. ενότητα «3. Συνοδευτικά μέτρα»).

Η υιοθέτηση της δέουσας επιμέλειας και τα επίπεδα συμμόρφωσης των οικονομικών φορέων της ΕΕ ποικίλλουν μεταξύ των κρατών μελών. Οι κυριότερες ελλείψεις που αναφέρθηκαν αφορούν την απουσία ενημέρωσης σχετικά με τις υποχρεώσεις του συστήματος διαχείρισης και τις υποχρεώσεις διαχείρισης κινδύνου, τις ελλιπείς εκθέσεις ελέγχου, τις παραλείψεις όσον αφορά τις υποχρεώσεις γνωστοποίησης και υποβολής εκθέσεων και τις ασυνέπειες μεταξύ των δηλωμένων όγκων εισαγωγών και των τελωνειακών δεδομένων. Μια πρόσθετη βασική πρόκληση είναι η γενική έλλειψη ειδικευμένων ελεγκτών σε επίπεδο ΕΕ και η απουσία ελέγχων που να πληρούν τις σχετικές απαιτήσεις του κανονισμού. Οι απόψεις των ερωτηθέντων σχετικά

με το κόστος συμμόρφωσης διέφεραν σημαντικά. Αφενός, η δέουσα επιμέλεια αποτελεί ολοένα και πιο γενικευμένο κανόνα στη βιομηχανία μετάλλων και ορυκτών και ο κανονισμός ευθυγραμμίζεται με πολλές συνήθεις επιχειρηματικές πρακτικές. Αφετέρου, οι εταιρείες εξήγησαν ότι ο διοικητικός φόρτος και το κόστος ελέγχου της συμμόρφωσης θα μπορούσαν να είναι αρκετά σημαντικά, ιδίως για τις ΜΜΕ. Εκτιμήθηκε ότι το κόστος ενός ελέγχου κυμαίνεται από 8 000 EUR έως 10 000 EUR, ποσό που αποτελεί σημαντική δαπάνη για τις ΜΜΕ. Ταυτόχρονα, οι εταιρείες (και οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, βλ. κατωτέρω) ανέφεραν ότι η πιθανή αναγνώριση των συστημάτων και ενδεχομένως η κατάρτιση καταλόγου αναγνωρισμένων από την ΕΕ υπεύθυνων μεταλλουργείων θα μπορούσαν να μειώσουν σημαντικά το εν λόγω κόστος.

Παρόλο που ο κανονισμός προβλέπει υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας μόνο για τους ενωσιακούς εισαγωγείς των συγκεκριμένων μετάλλων και ορυκτών, υπάρχουν ενδείξεις ότι οι οικονομικοί φορείς που βρίσκονται περαιτέρω κατάντη στις αξιακές αλυσίδες σημειώνουν επίσης πρόοδο όσον αφορά τις προσπάθειες δέουσας επιμέλειας. Για την αξιολόγηση της άσκησης δέουσας επιμέλειας από τις κατάντη εταιρείες, η Επιτροπή αναπτύσσει διαδικτυακό προαιρετικό εργαλείο το οποίο θα χρησιμοποιούν οι εν λόγω εταιρείες για να δημοσιεύουν πληροφορίες σχετικά με τις πρακτικές δέουσας επιμέλειας που εφαρμόζουν. Πρόκειται για το σύστημα πληροφοριών για τα υπεύθυνα ορυκτά (ReMIS), το οποίο αναμένεται να εγκαινιαστεί κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2024 (πρβλ. ενότητα «3. Συνοδευτικά μέτρα»).

β. <u>Επιβολή του κανονισμού από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών</u>

Σύμφωνα με τον κανονισμό, οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών οφείλουν να διενεργούν «ενδεδειγμένους εκ των υστέρων ελέγχους συμμόρφωσης» στους οικονομικούς φορείς. Η ανάλυση που διενεργήθηκε για την παρούσα επανεξέταση έδειξε ότι οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών διαθέτουν διαφορετικές ικανότητες, πόρους και εμπειρογνωσία όσον αφορά τις πρώτες ύλες, τις βιομηχανικές διαδικασίες και τους ελέγχους. Ως εκ τούτου, διαθέτουν διαφορετικές ικανότητες διενέργειας και παρακολούθησης των εκ των υστέρων ελέγχων. Γενικά, μετά τον πρώτο μόλις γύρο των ετήσιων εκ των υστέρων ελέγχων συμμόρφωσης που διενεργήθηκαν, τα πορίσματα των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών είναι περιορισμένα. Αρκετά κράτη μέλη επισήμαναν ότι απαιτείται περισσότερος χρόνος για την απόκτηση γνώσεων σχετικά με τις μορφές διάρθρωσης των εισαγωγών και τις πιθανές καταστρατηγήσεις, καθώς και για τη διαμόρφωση σαφέστερης εικόνας με βάση τα σχετικά δεδομένα.

Σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 1 του κανονισμού, τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή, έως τις 30 Ιουνίου κάθε έτους, έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού. Ως εκ τούτου, τα τελευταία πορίσματα από τις εκθέσεις των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών που περιλαμβάνονται στην παρούσα επανεξέταση ανάγονται στις 30 Ιουνίου 2023 και καλύπτουν τους ελέγχους που διενεργήθηκαν το 2022. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι, μετά τον πρώτο μόλις γύρο των ετήσιων εκ των υστέρων ελέγχων συμμόρφωσης που διενεργήθηκαν, τα πορίσματα των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών είναι περιορισμένα.

Οι πληροφορίες που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή μέσω των ετήσιων εκθέσεων εφαρμογής των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών επιβεβαιώνουν ότι το 2021 οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών ξεκίνησαν δραστηριότητες προβολής και συνεδρίες ευαισθητοποίησης για τους φορείς εκμετάλλευσης, καθώς και προετοιμασίες για εκ των υστέρων ελέγχους. Ολοένα και

περισσότερες αρμόδιες αρχές των κρατών μελών άρχισαν να διενεργούν εκ των υστέρων ελέγχους συμμόρφωσης το 2022, πολλοί εκ των οποίων ήταν προγραμματισμένοι να ολοκληρωθούν το 2023. Στις 30 Ιουνίου 2023 η Επιτροπή έλαβε εκθέσεις εφαρμογής από συνολικά 22 εκ των 27 κρατών μελών.

Από αυτά τα 22 κράτη μέλη, τα 12 είχαν ήδη προγραμματίσει ή είχαν ήδη αρχίσει να διενεργούν εκ των υστέρων ελέγχους: Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία (πιλοτικοί έλεγχοι), Γερμανία, Δανία, Ισπανία, Κύπρος, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Τσεχία και Φινλανδία. Στην Πολωνία οι εκ των υστέρων έλεγχοι δεν είχαν ξεκινήσει, καθώς η σχετική νομοθετική βάση στο πολωνικό εθνικό δίκαιο δεν είχε ακόμη τεθεί σε εφαρμογή[23]. Η Πορτογαλία ανακοίνωσε ότι θα κινήσει εκ των υστέρων ελέγχους κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2023. Δεν είχαν διενεργηθεί εκ των υστέρων έλεγχοι σε άλλα κράτη μέλη, καθώς δεν εντοπίστηκαν εισαγωγείς πάνω από τα όρια όγκου εισαγωγών που καθορίζονται στον κανονισμό.

Βάσει των τελωνειακών στοιχείων που παρείχαν τα κράτη μέλη που υπέβαλαν πληροφορίες, το 2022 εντοπίστηκαν 8 286 ενωσιακοί εισαγωγείς ορυκτών και μετάλλων 3TG, εκ των οποίων οι 477 (6 %) εισήγαγαν ποσότητες ίσες ή μεγαλύτερες από τα όρια ετήσιου όγκου. Ο καθορισμός ορίων είχε ως στόχο να διασφαλιστεί ότι οι καλυπτόμενες εισαγωγές αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 95 % του συνολικού όγκου των 3TG που εισάγονται στην ΕΕ [πρβλ. ενότητα ΙΙΙ. σημείο 4) στοιχείο β)]. Υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τον αριθμό των εισαγωγέων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού.

Τα πορίσματα επιβεβαιώνουν ότι το επίπεδο συμμόρφωσης ποικίλλει σε μεγάλο βαθμό, ενώ ορισμένα κράτη μέλη δεν ανέφεραν οριστικά πορίσματα των οικείων εκ των υστέρων ελέγχων συμμόρφωσης για πολλαπλούς λόγους, μεταξύ άλλων τη συνεχιζόμενη ανάπτυξη του οικείου συστήματος εσωτερικού ελέγχου, την εκκρεμότητα του διορισμού αρμόδιας αρχής ή το γεγονός ότι μόλις πρόσφατα είχαν λάβει τα σχετικά τελωνειακά δεδομένα από τις οικείες τελωνειακές αρχές.

Όσον αφορά την εφαρμογή από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, τόσο η εξωτερική μελέτη όσο και οι ετήσιες εκθέσεις εφαρμογής των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών επισημαίνουν ορισμένες προκλήσεις. Τα κράτη μέλη ανέφεραν ότι η πλειονότητα των ενωσιακών εισαγωγέων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των απαιτήσεων δέουσας επιμέλειας του κανονισμού βασίζονται σε συστήματα δέουσας επιμέλειας στην αλυσίδα εφοδιασμού, τα οποία μπορούν να διευκολύνουν τη συμμόρφωσή τους με τον κανονισμό. Ωστόσο, αυτό το στοιχείο διευκόλυνσης δεν μπορεί ακόμη να αξιοποιηθεί, δεδομένου ότι μέχρι στιγμής η Επιτροπή δεν έχει αναγνωρίσει κανένα σύστημα [πρβλ. ενότητα ΙΙΙ σημείο 3) στοιχείο α)]. Ένα άλλο πρόβλημα, το οποίο έθιξαν ιδίως τα μικρότερα κράτη μέλη, είναι η έλλειψη ικανοτήτων και πόρων των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών για την επιβολή του κανονισμού. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών τάχθηκαν υπέρ των περαιτέρω ανταλλαγών βέλτιστων πρακτικών και του συντονισμού μεταξύ τους. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών επισήμαναν επίσης ορισμένους κινδύνους που σχετίζονται με τις ενωσιακές εισαγωγές χρυσού [πρβλ. ενότητα ΙΙΙ σημείο 4) στοιχείο ε)], καθώς και προκλήσεις για την ιχνηλασιμότητα οι οποίες δημιουργούνται από τα υλικά σε ανακυκλωμένη μορφή ή τα τελικά προϊόντα —τα οποία

[23] Στις 12 Μαρτίου 2024 η κυβέρνηση της Πολωνίας εξέδωσε πράξη σχετικά με τις λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού.

επί του παρόντος δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού— ιδίως στον τομέα του χρυσού, όπου η ανακύκλωση μπορεί να συνδέεται με υλικά από περιοχές συγκρούσεων.

Τα κράτη μέλη εξακολουθούν να είναι υπεύθυνα για την ομοιόμορφη εφαρμογή του κανονισμού, σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 3. Για να διευκολυνθούν οι ανταλλαγές μεταξύ των κρατών μελών και να υποστηριχθεί η ομοιόμορφη εφαρμογή του κανονισμού, η Επιτροπή δημιούργησε σχετικά εργαλεία, ιδίως τις τριμηνιαίες συνεδριάσεις της ομάδας εμπειρογνωμόνων σχετικά με την υπεύθυνη προμήθεια κασσιτέρου, τανταλίου, βολφραμίου και χρυσού (ομάδα εμπειρογνωμόνων για τα 3TG), καθώς και τις υπό εξέλιξη εργασίες με σκοπό τη δημιουργία πλατφόρμας για την ασφαλή ανταλλαγή σχετικών τελωνειακών δεδομένων μεταξύ των κρατών μελών (σύστημα παρακολούθησης για τα υπεύθυνα ορυκτά). Η εξωτερική μελέτη επανεξέτασης διαπίστωσε ότι η ομάδα εμπειρογνωμόνων για τα 3TG συνιστά αποτελεσματική πλατφόρμα η οποία παρέχει στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών και την Επιτροπή τη δυνατότητα να συνεδριάζουν, να ανταλλάσσουν πληροφορίες και να εντείνουν τη σύγκλισή τους σε θέματα επιβολής της νομοθεσίας.

Οι υπό εξέλιξη εργασίες για την πλατφόρμα ανταλλαγής τελωνειακών δεδομένων, η οποία βρίσκεται επί του παρόντος σε πιλοτική φάση, μπορούν να στηρίξουν τις ανταλλαγές των κρατών μελών με στόχο την παρακολούθηση και την πρόληψη πρακτικών καταστρατήγησης από τους ενωσιακούς εισαγωγείς. Ειδικότερα, η πλατφόρμα θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να ανταλλάσσουν και να εξετάζουν τις τελωνειακές πληροφορίες σχετικά με τις εταιρείες εισαγωγής των ορυκτών και των μετάλλων που καλύπτονται από τον κανονισμό, ώστε να ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος οι εισαγωγείς να προβούν σε κατάτμηση των αποστολών και να πραγματοποιήσουν εισαγωγές μέσω διαφορετικών κρατών μελών προκειμένου να διατηρηθούν κάτω από τα ισχύοντα όρια όγκου εισαγωγών που επιβάλλονται από τον κανονισμό.

3. Συνοδευτικά μέτρα του κανονισμού

Στην παρούσα ενότητα εξετάζεται η λειτουργία και η αποτελεσματικότητα των διαφόρων εργαλείων που υποστηρίζουν την εφαρμογή του κανονισμού. Τα εργαλεία αυτά παρατίθενται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 4 — Επισκόπηση των εργαλείων που υποστηρίζουν την εφαρμογή του κανονισμού

Εργαλεία υποστήριξης της εφαρμογής	Παραπομπή στον κανονισμό / Περιγραφή
α. Συστήματα δέουσας επιμέλειας στην αλυσίδα εφοδιασμού και κατάλογος υπεύθυνων μεταλλουργείων και εγκαταστάσεων εξευγενισμού («λευκός κατάλογος» της ΕΕ)	Αιτιολογική σκέψη 14 και άρθρο 8 του κανονισμού, αιτιολογική σκέψη 16 και άρθρο 9 του κανονισμού
β. Κατάλογος περιοχών συγκρούσεων και υψηλού κινδύνου (κατάλογος ΠΣΥΚ)	Άρθρο 14 παράγραφος 2 του κανονισμού· σύσταση (ΕΕ) 2018/1149 της Επιτροπής, της 10ης Αυγούστου 2018· μεθοδολογία και κατάλογος που καταρτίστηκε και επικαιροποιείται τακτικά από τη RAND Europe: ΠΣΥΚ (cahraslist.net)

γ. Ευρωπαϊκή εταιρική σχέση για υπεύθυνα ορυκτά (EPRM)	Δρομολογήθηκε το 2016 ως πολυμερής πρωτοβουλία για την ανάληψη έργων στον τομέα των βιοτεχνικών και μικρής κλίμακας εξορυκτικών δραστηριοτήτων 3TG. Φόρουμ μεταξύ της βιομηχανίας, των κυβερνήσεων και της κοινωνίας των πολιτών. https://europeanpartnership-responsibleminerals.eu/
δ. Άλλα μέτρα που παρουσιάζονται αδρομερώς στην κοινή ανακοίνωση της 5ης Μαρτίου 2014[24]	Διάλογοι πολιτικής με τρίτες χώρες, διπλωματία στον τομέα των πρώτων υλών, αναπτυξιακή συνεργασία με τρίτες χώρες. Από το 2021 στρατηγικές συμπράξεις για τις πρώτες ύλες με τρίτες χώρες[25].
ε. Σύστημα πληροφοριών για τα υπεύθυνα ορυκτά (ReMIS)	Διαδικτυακό προαιρετικό εργαλείο το οποίο θα χρησιμοποιούν οι κατάντη εταιρείες για να δημοσιεύουν πληροφορίες σχετικά με τις πρακτικές δέουσας επιμέλειας που εφαρμόζουν. Το εργαλείο είναι έτοιμο από τεχνικής άποψης ώστε να τεθεί σε λειτουργία και η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, ολοκληρώνει τις ρυθμίσεις για την προστασία των δεδομένων προτού το θέσει στη διάθεση του κοινού.
στ. Δικτυακή πύλη «Due Diligence Ready!»	Εστιάζοντας ειδικά στις ΜΜΕ, το εργαλείο «Due Diligence Ready!», που αναπτύχθηκε από την Επιτροπή, είναι λειτουργικό και χρησιμοποιείται ως υποστηρικτικό εργαλείο στις προσπάθειες κατανόησης και εφαρμογής της δέουσας επιμέλειας. Η δικτυακή πύλη στηρίζει τις ΜΜΕ ώστε: • να ενημερώνονται για τα οφέλη που μπορούν να αποκομίσουν από την άσκηση δέουσας επιμέλειας στις αλυσίδες εφοδιασμού τους, • να κατανοούν, να αξιολογούν και να μετριάζουν τους κινδύνους και τις επιπτώσεις στις αλυσίδες εφοδιασμού τους που σχετίζονται με την υπεύθυνη προμήθεια, • να κατανοούν και να εφαρμόζουν τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια, και να

[24] Κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και του Συμβούλιο με τίτλο «Υπεύθυνη προμήθεια ορυκτών που προέρχονται από περιοχές συγκρούσεων και υψηλού κινδύνου: προς μια ολοκληρωμένη ενωσιακή προσέγγιση» [JOIN(2014) 8 final].

[25] Διπλωματία στον τομέα των πρώτων υλών — Ευρωπαϊκή Επιτροπή (europa.eu).

	μάθουν πώς να ασκούν δέουσα επιμέλεια για την υπεύθυνη προμήθεια ορυκτών (οι κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια ισχύουν για όλα τα ορυκτά). Η έρευνα και τα ενδιαφερόμενα μέρη που ερωτήθηκαν κατέδειξαν την ανάγκη πιο σταδιακής και στοχευμένης στήριξης μέσω του εργαλείου. https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/raw-materials/due-diligence-ready_el.

α. Αναγνώριση συστημάτων δέουσας επιμέλειας και «λευκός κατάλογος» της ΕΕ

Ο κανονισμός αναγνωρίζει ότι τα συστήματα δέουσας επιμέλειας μπορούν να διευκολύνουν τη συμμόρφωση των ενωσιακών εισαγωγέων με τις απαιτήσεις του κανονισμού. Σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 8, η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστικές πράξεις για την αναγνώριση συστημάτων δέουσας επιμέλειας στην αλυσίδα εφοδιασμού βάσει αιτήσεων από ιδιοκτήτες συστημάτων. Η διαδικασία αξιολόγησης των συστημάτων και τα κριτήρια για την πιθανή αναγνώρισή τους περιγράφονται σε κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό[26], ο οποίος βασίζεται στη μεθοδολογία που ανέπτυξε ο ΟΟΣΑ για την αξιολόγηση των συστημάτων δέουσας επιμέλειας για τα ορυκτά, διασφαλίζοντας, με τον τρόπο αυτό, ότι τα εν λόγω συστήματα πληρούν αποτελεσματικά τα πρότυπα του κανονισμού.

Επί του παρόντος, πέντε συστήματα βρίσκονται στο στάδιο της αξιολόγησης για αναγνώριση, χωρίς να έχει αναγνωριστεί κάποιο σύστημα μέχρι σήμερα. Οι αξιολογήσεις βασίζονται σε ενδελεχή εξέταση των εγγράφων, σε συνεντεύξεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη που ασχολούνται με τα συστήματα και στην επιτόπια επαλήθευση, τους επονομαζόμενους «σκιώδεις ελέγχους». Εξετάζουν τόσο τις πολιτικές και τα πρότυπα των συστημάτων όσο και τον τρόπο εφαρμογής τους. Το χρονοδιάγραμμα των αξιολογήσεων, και ιδίως όσον αφορά τους «σκιώδεις ελέγχους», επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό από την πανδημία COVID-19, με αποτέλεσμα να επέλθουν καθυστερήσεις στις διαδικασίες αξιολόγησης. Η αναγκαία αυστηρότητα των κριτηρίων, τα διάφορα στάδια της διαδικασίας και η ανάγκη διενέργειας ενδελεχών αξιολογήσεων, καθώς και η δυνατότητα εκ νέου υποβολής αίτησης αποτελούν επίσης καθοριστικούς παράγοντες για τη διάρκεια της διαδικασίας αναγνώρισης.

Οι συνεντεύξεις με εταιρείες επιβεβαιώνουν ότι πολλές από αυτές συμμετέχουν ήδη σε συστήματα ή ευθυγραμμίζουν τις πρακτικές τους με τα εν λόγω συστήματα, παρόλο που αυτά δεν έχουν ακόμη αναγνωριστεί. Μολονότι ορισμένα ενδιαφερόμενα μέρη ανέφεραν το κόστος των συστημάτων δέουσας επιμέλειας ως δυνητικά ανασταλτικό παράγοντα όσον αφορά τη

[26] Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2019/429 της Επιτροπής, της 11ης Ιανουαρίου 2019, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/821 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη μεθοδολογία και τα κριτήρια αξιολόγησης και αναγνώρισης των συστημάτων δέουσας επιμέλειας στην αλυσίδα εφοδιασμού όσον αφορά τον κασσίτερο, το ταντάλιο, το βολφράμιο και τον χρυσό (ΕΕ L 75 της 19.3.2019, σ. 59).

συμμόρφωση, το εκτιμώμενο κόστος φαίνεται να είναι αναλογικό, από οικονομικής άποψης, για πολλούς φορείς.

Επιπλέον, ορισμένα ενδιαφερόμενα μέρη επισήμαναν τη σημασία της διαφάνειας των συστημάτων. Τα συστήματα μπορούν να διευκολύνουν την πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με την προέλευση των υλικών, ώστε να επιβεβαιώνεται η συμμόρφωση με τις νομικές υποχρεώσεις του κανονισμού. Ωστόσο, στην πλειονότητα των εκ των υστέρων ελέγχων που διενεργήθηκαν από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών σε ενωσιακούς εισαγωγείς που συμμετέχουν σε συστήματα δέουσας επιμέλειας στην αλυσίδα εφοδιασμού, οι εισαγωγείς δεν μπόρεσαν να παράσχουν στις αρχές πληροφορίες σχετικά με τη χώρα προέλευσης, όπως απαιτείται από το άρθρο 4 του κανονισμού. Θα πρέπει να ενθαρρυνθεί περαιτέρω η στενότερη συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, των ενωσιακών εισαγωγέων και των συστημάτων αναφορικά μ' αυτές τις προκλήσεις διαφάνειας.

Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι, παρά την αναγνώριση των συστημάτων ως εργαλείου για τη διευκόλυνση της εφαρμογής, οι ενωσιακοί εισαγωγείς διατηρούν την ατομική ευθύνη συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις του κανονισμού, ανεξάρτητα από το αν συμμετέχουν σε αναγνωρισμένα συστήματα. Συνεπώς, τα συστήματα μπορούν να αποτελέσουν εργαλεία για τη διευκόλυνση της συμμόρφωσης των ενωσιακών εισαγωγέων, αλλά δεν τους απαλλάσσουν από την ατομική ευθύνη που υπέχουν να ασκούν δέουσα επιμέλεια.

Ο κανονισμός προβλέπει ότι η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστική πράξη για τη θέσπιση του καταλόγου υπεύθυνων μεταλλουργείων και εγκαταστάσεων εξευγενισμού σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού. Για την κατάρτιση του καταλόγου, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τα μεταλλουργεία και τις εγκαταστάσεις εξευγενισμού που καλύπτονται από αναγνωρισμένα συστήματα δέουσας επιμέλειας, καθώς και τις πληροφορίες που παρέχουν τα κράτη μέλη. Δεδομένου ότι μέχρι σήμερα δεν έχει αναγνωριστεί κανένα σύστημα, ο ενωσιακός κατάλογος δεν έχει ακόμη καταρτιστεί.

β. Ο κατάλογος των ΠΣΥΚ

Ο κανονισμός προβλέπει την παροχή βοήθειας σε οικονομικούς φορείς για τον προσδιορισμό των ΠΣΥΚ. Σύμφωνα με το άρθρο 14, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκπόνησε μη δεσμευτικές κατευθυντήριες γραμμές για τον προσδιορισμό των ΠΣΥΚ και άλλων κινδύνων της αλυσίδας εφοδιασμού[27]. Ανέθεσε επίσης στη RAND Europe να παράσχει εξωτερική εμπειρογνωμοσύνη με τη μορφή μεθοδολογίας για τον καθορισμό των χωρών που θα συμπεριληφθούν στον κατάλογο ΠΣΥΚ και να παράσχει ενδεικτικό, μη εξαντλητικό και τακτικά επικαιροποιούμενο κατάλογο περιοχών συγκρούσεων και περιοχών υψηλού κινδύνου[28]. Όπως υπογραμμίστηκε ήδη στην υποσημείωση 4 ανωτέρω, ο κατάλογος ΠΣΥΚ που καταρτίστηκε από τους εξωτερικούς εμπειρογνώμονες (και οι πληροφορίες που παρέχονται στον ειδικό ιστότοπο για τον εν λόγω κατάλογο) δεν συνιστούν επίσημη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή της ΕΕ σχετικά με το αν μια συγκεκριμένη περιφέρεια ή περιοχή είναι ή όχι ΠΣΥΚ, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 στοιχείο στ) του κανονισμού (ΕΕ) 2017/821. Ωστόσο, ο κατάλογος ΠΣΥΚ χρησιμεύει ως επιχειρησιακό εργαλείο το οποίο κατευθύνει τις προσπάθειες μετριασμού του κινδύνου και

[27] Σύσταση (ΕΕ) 2018/1149 της Επιτροπής, της 10ης Αυγούστου 2018, για μη δεσμευτικές κατευθυντήριες γραμμές για τον προσδιορισμό περιοχών συγκρούσεων και υψηλού κινδύνου και άλλων κινδύνων της αλυσίδας εφοδιασμού βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2017/821 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 208 της 17.8.2018, σ. 94).
[28] Ο κατάλογος είναι διαθέσιμος στη διεύθυνση https://www.cahraslist.net/.

παρέχει στις εταιρείες τη δυνατότητα να ασκούν δέουσα επιμέλεια σύμφωνα με τον κανονισμό της ΕΕ.

Η συμπερίληψη μιας περιοχής στον κατάλογο ως περιοχής συγκρούσεων και/ή ως περιοχής υψηλού κινδύνου δεν απαγορεύει τη διεξαγωγή επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην εν λόγω περιοχή, ούτε υπονοεί ή υποδηλώνει ότι τέτοιες δραστηριότητες δεν θα πρέπει να διεξάγονται εκεί. Ο κατάλογος παρέχει στις εταιρείες τη δυνατότητα να καθορίζουν τις περιοχές στις οποίες θα πρέπει να ασκούν δέουσα επιμέλεια βάσει κινδύνου, προκειμένου να προμηθευτούν ή να συνεχίσουν να προμηθεύονται 3TG με τη συνδρομή των εταιρικών διαδικασιών δέουσας επιμέλειας.

Οι εταιρείες που ερωτήθηκαν στο πλαίσιο της εξωτερικής μελέτης επιβεβαιώνουν ότι ο κατάλογος των ΠΣΥΚ αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για την αξιολόγηση των κινδύνων περιφερειακών συγκρούσεων. Ορισμένοι απαντήσαντες αναφέρουν ότι τον χρησιμοποιούν μαζί με άλλους καταλόγους ΠΣΥΚ, όπως τον κατάλογο που καταρτίστηκε στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας για υπεύθυνα ορυκτά (RMI). Άλλα ενδιαφερόμενα μέρη υποστήριξαν ότι ο κατάλογος θα μπορούσε να γίνει ευρύτερα γνωστός. Οι συνεντεύξεις επιβεβαιώνουν επίσης ότι είναι σημαντικό να εξακολουθήσει να δίνεται έμφαση στον ενδεικτικό και μη εξαντλητικό χαρακτήρα του καταλόγου. Όσον αφορά το περιεχόμενο του καταλόγου, ορισμένα ενδιαφερόμενα μέρη πρότειναν να εξεταστεί το ενδεχόμενο τεχνικών αλλαγών, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη συχνότητα της επικαιροποίησης του καταλόγου και των επικαιροποιήσεων της μεθοδολογίας με στόχο τον λεπτομερή καθορισμό των γεωγραφικών περιοχών. Πρότειναν επίσης να εξεταστεί το ενδεχόμενο συμπερίληψης των χωρών διέλευσης στον κατάλογο.

γ. Η ευρωπαϊκή εταιρική σχέση για υπεύθυνα ορυκτά (EPRM)

Η ευρωπαϊκή εταιρική σχέση για υπεύθυνα ορυκτά (EPRM) δρομολογήθηκε το 2016, με σκοπό τη στήριξη της εφαρμογής του επικείμενου κανονισμού μέσω i) της υπεύθυνης παραγωγής, ii) της υπεύθυνης προμήθειας, και iii) της σύνδεσης της παραγωγής με την προμήθεια. Η EPRM, η οποία χρηματοδοτείται κυρίως από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ορισμένα κράτη μέλη, είναι μια πολυμερής πρωτοβουλία και λειτουργεί ως φόρουμ μεταξύ της βιομηχανίας, των κυβερνήσεων και της κοινωνίας των πολιτών. Αποσκοπεί στην ανάπτυξη ικανοτήτων όσον αφορά τις πρακτικές δέουσας επιμέλειας σε ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού 3TG.

Η EPRM έχει δύο κύριους στόχους. Ο πρώτος είναι η στήριξη των ΜΜΕ για την άσκηση δέουσας επιμέλειας, μέσω εργαλείων όπως ο «έλεγχος δέουσας επιμέλειας», ο οποίος παρέχει ερωτηματολόγιο για την αξιολόγηση της ευθυγράμμισης των εταιρειών με τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια και παρέχει συγκεκριμένες συμβουλές για τη βελτίωση των πρακτικών, και ο «κόμβος δέουσας επιμέλειας», που παρέχει εξατομικευμένες πληροφορίες για την άσκηση δέουσας επιμέλειας. Ο δεύτερος στόχος είναι η στήριξη των βιοτεχνικών και μικρής κλίμακας εξορυκτικών δραστηριοτήτων για την πιο υπεύθυνη παραγωγή και την πρόσβαση σε επίσημες αγορές σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Για τον σκοπό αυτό, η EPRM χρηματοδοτεί έργα σε ΠΣΥΚ και αποσκοπεί στην ανάπτυξη βέλτιστων

πρακτικών και συνεργασίας μεταξύ των φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού 3TG, με στόχο την ενίσχυση των υπεύθυνων πρακτικών[29].

Με την πάροδο των ετών, η EPRM ανέπτυξε γνώσεις δέουσας επιμέλειας, παρείχε ένα φόρουμ για πολυμερείς συζητήσεις και επιβεβαίωσε την προστιθέμενη αξία της στήριξης της ανάντη δέουσας επιμέλειας μέσω επιτόπιων έργων. Η αποτελεσματικότητά της, ιδίως από το 2021 και μετά, αυξήθηκε σημαντικά. Η εταιρική σχέση φαίνεται επίσης να ευθυγραμμίζεται καλύτερα με τις προτεραιότητες της ΕΕ.

Στους τομείς που επιδέχονται περαιτέρω βελτίωση περιλαμβάνονται η ανάγκη να αυξηθεί η βάση συμμετοχής, να διαφοροποιηθούν οι πηγές χρηματοδότησής της, να αυξηθεί η προβολή στις χώρες παραγωγής, να ενισχυθεί η εστίαση στη βιωσιμότητα και να βελτιωθεί η ικανότητα εσωτερικής παρακολούθησης και αξιολόγησης των ιδίων δραστηριοτήτων. Στις διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη επισημαίνεται επίσης η ευκαιρία να διευκολυνθεί η διαδικασία υποβολής αιτήσεων για την παροχή επιχορηγήσεων από την EPRM σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και σε ενδιαφερόμενα μέρη από ΠΣΥΚ, να διασφαλιστεί η περαιτέρω κατάρτιση των φορέων της τοπικής αλυσίδας εφοδιασμού σε ΠΣΥΚ σχετικά με τους μηχανισμούς δέουσας επιμέλειας, ενδεχομένως από κοινού με συνεργατικά κλαδικά συστήματα, και να επεκταθούν οι δεσμοί μεταξύ δικαιούχων και οικονομικών φορέων.

δ. Άλλα μέτρα που παρουσιάζονται αδρομερώς στην κοινή ανακοίνωση της 5ης Μαρτίου 2014 — Διπλωματία στον τομέα των πρώτων υλών

Όσον αφορά τη διπλωματία στον τομέα των πρώτων υλών και την αναπτυξιακή συνεργασία πέραν των υφιστάμενων προγραμμάτων, όπως η EPRM, η ΕΕ ανέπτυξε πολλές δραστηριότητες για τη στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης του εξορυκτικού τομέα σε χώρες-εταίρους. Το ταντάλιο και το βολφράμιο, δύο από τα υλικά που καλύπτονται από τον κανονισμό, περιλαμβάνονται επίσης στον ενωσιακό κατάλογο κρίσιμων πρώτων υλών και, ως εκ τούτου, εμπίπτουν στο πεδίο των ευρύτερων προσπαθειών της ΕΕ στον τομέα των κρίσιμων πρώτων υλών. Οι εργασίες σχετικά με τη σύναψη στρατηγικών εταιρικών σχέσεων για τις αξιακές αλυσίδες πρώτων υλών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρίτων χωρών αποτελούν βασικό παράδειγμα των εν λόγω προσπαθειών και εντάσσονται στην εξωτερική διάσταση της πράξης για τις κρίσιμες πρώτες ύλες[30].

Οι εν λόγω εταιρικές σχέσεις βασίζονται σε διμερές και μη δεσμευτικό μνημόνιο συνεννόησης (ΜΣ) και σε χάρτη πορείας συγκεκριμένων δράσεων που θα συμφωνηθούν εντός έξι μηνών από τη σύναψη του ΜΣ. Οι βασικοί πυλώνες των εν λόγω ΜΣ αποσκοπούν στην προώθηση περιβαλλοντικών και κοινωνικών προτύπων, καθώς και προτύπων διακυβέρνησης και πρακτικών υπεύθυνης εξόρυξης, στην κινητοποίηση χρηματοδότησης για σχετικές υποδομές, στην ανάπτυξη ικανοτήτων, στη συνεργασία για την έρευνα και την καινοτομία και στην ενσωμάτωση των αξιακών αλυσίδων πρώτων υλών μέσω της προώθησης της συμμετοχής των επιχειρήσεων και των βιώσιμων επενδύσεων.

[29] Κατά την περίοδο 2017-2020, στο πλαίσιο της EPRM χορηγήθηκαν 18 επιχορηγήσεις ή άλλες μορφές επιδοτήσεων έργων, συνολικού ύψους 6 εκατ. EUR. Τρία επιπλέον πιλοτικά έργα επιλέχθηκαν και άρχισαν να υλοποιούνται στις αρχές του 2022, ενώ μια ακόμα πρόσκληση υποβολής προτάσεων δρομολογήθηκε το καλοκαίρι του 2023.

[30] COM(2023) 160 final, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:903d35cc-c4a2-11ed-a05c-01aa75ed71a1.0024.02/DOC_1&format=PDF.

Μέχρι στιγμής, η ΕΕ έχει ήδη υπογράψει εταιρικές σχέσεις με την Αργεντινή, την Αυστραλία, τη Γροιλανδία, τη Ζάμπια, το Καζακστάν, τον Καναδά, τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, τη Ναμίμπια, τη Νορβηγία, το Ουζμπεκιστάν, την Ουκρανία, τη Ρουάντα και τη Χιλή, ενώ έχουν δρομολογηθεί περαιτέρω εταιρικές σχέσεις, κυρίως με άλλες αφρικανικές χώρες.

Οι εργασίες αυτές για τις στρατηγικές εταιρικές σχέσεις συμπληρώνουν τους στόχους της κοινής ανακοίνωσης της 5ης Μαρτίου 2014 και της πράξης για τις κρίσιμες πρώτες ύλες και συμβαδίζουν με τον στόχο της προώθησης της υπεύθυνης προμήθειας πρώτων υλών. Οι εργασίες αυτές υποστηρίζονται, κατά περίπτωση, και από πολιτικούς διαλόγους που διατηρεί η ΕΕ με χώρες που είναι σημαντικές από τη σκοπιά των αξιακών αλυσίδων για τα υπεύθυνα ορυκτά.

ε. Το σύστημα πληροφοριών για τα υπεύθυνα ορυκτά (ReMIS)

Μολονότι ο κανονισμός δεν προβλέπει δεσμευτικές υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας για τους κατάντη οικονομικούς φορείς, η Επιτροπή αξιολογεί την άσκηση δέουσας επιμέλειας από τους εν λόγω φορείς (άρθρο 17 παράγραφος 2 του κανονισμού). Για τη διενέργεια αυτής της αξιολόγησης, η Επιτροπή δημιουργεί το σύστημα πληροφοριών για τα υπεύθυνα ορυκτά (ReMIS). Πρόκειται για ένα διαδικτυακό προαιρετικό εργαλείο το οποίο θα χρησιμοποιούν οι κατάντη εταιρείες για να δημοσιεύουν πληροφορίες σχετικά με τις πρακτικές δέουσας επιμέλειας που εφαρμόζουν. Το ReMIS είναι έτοιμο από τεχνικής άποψης ώστε να τεθεί σε λειτουργία και η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, ολοκληρώνει τις ρυθμίσεις για την προστασία των δεδομένων. Δεδομένου ότι το ReMIS δεν έχει ακόμη τεθεί σε λειτουργία, δεν κατέστη δυνατό να διενεργηθεί ολοκληρωμένη αξιολόγηση της άσκησης δέουσας επιμέλειας από τις κατάντη εταιρείες στο πλαίσιο της πρώτης αυτής επανεξέτασης.

στ. Η δικτυακή πύλη «Due Diligence Ready!»

Η Επιτροπή ανέπτυξε τη δικτυακή πύλη «Due Diligence Ready!»[31] ειδικά για να συνδράμει τις εταιρείες όσον αφορά την υπεύθυνη προμήθεια ορυκτών και μετάλλων και, κατά περίπτωση, τη συμμόρφωση με τις κανονιστικές απαιτήσεις, μεταξύ άλλων του κανονισμού (ΕΕ) 2017/821. Η δικτυακή πύλη παρέχει γενικές πληροφορίες[32] σχετικά με τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας, καθώς και ένα σύνολο εργαλείων[33] που βοηθούν στη ροή εργασιών δέουσας επιμέλειας. Παρέχει επίσης τη δυνατότητα τηλεφόρτωσης διαδικτυακών σεμιναρίων και εκπαιδευτικού υλικού σε PowerPoint[34] σε επτά γλώσσες (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ισπανικά, ιταλικά, πολωνικά και πορτογαλικά). Επιπλέον, η δικτυακή πύλη προσφέρει (μαγνητοσκοπημένο) εκπαιδευτικό υλικό το οποίο βασίζεται, μεταξύ άλλων, στη διαδικτυακή συνεδρία που διοργανώθηκε τον Ιούνιο του 2023 και απευθύνεται σε ΜΜΕ στην Ευρώπη και σε κλαδικές ενώσεις. Η εν λόγω διαδικτυακή συνεδρία κατάρτισης είχε ως σκοπό:

- να καθορίσει το πλαίσιο του κανονισμού της ΕΕ, εξετάζοντας τους στόχους, το πεδίο εφαρμογής και την τρέχουσα κατάσταση,

[31] https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/raw-materials/due-diligence-ready_el.
[32] https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/raw-materials/due-diligence-ready/about_en?prefLang=el.
[33] https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/raw-materials/due-diligence-ready/due-diligence-toolbox_en?prefLang=el.
[34] https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/raw-materials/due-diligence-ready/training-and-events_en?prefLang=el.

- να παράσχει πρακτική καθοδήγηση στις ΜΜΕ για την εφαρμογή δέουσας επιμέλειας στις δικές τους εταιρείες,
- να εστιάσει τις συστάσεις στο πλαίσιο των ΜΜΕ στην Ευρώπη, οι οποίες πιθανότατα διαθέτουν περιορισμένους πόρους για την εφαρμογή πρακτικών δέουσας επιμέλειας,
- να υπενθυμίσει στις εταιρείες τα εργαλεία στήριξης που διαθέτει ο τομέας, και ότι η δικτυακή πύλη «Due Diligence Ready!» έχει ως στόχο να τα συγκεντρώσει σε έναν τόπο ώστε να είναι εύκολα προσβάσιμα από αυτές. Θα πρέπει επίσης να υπενθυμίσει τη συμβουλευτική υπηρεσία για τις ΜΜΕ, στην οποία μπορούν οι εταιρείες να απευθύνουν τυχόν ερωτήσεις.

Τον Φεβρουάριο του 2023 εγκαινιάστηκε η δωρεάν υπηρεσία παροχής συμβουλών μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου[35], μέσω της οποίας εμπειρογνώμονες του έργου ήταν διαθέσιμοι για να παράσχουν εξηγήσεις και καθοδήγηση σε ΜΜΕ που εισάγουν 3TG σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής του κανονισμού. Η εν λόγω υπηρεσία παροχής συμβουλών μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου διατίθεται επίσης σε επτά γλώσσες.

Η έρευνα που διεξήχθη για τους σκοπούς της εξωτερικής μελέτης σχετικά με την επανεξέταση του κανονισμού, καθώς και τα ενδιαφερόμενα μέρη που ερωτήθηκαν, τόνισαν ειδικότερα τη σημασία της στοχευμένης στήριξης μέσω του εργαλείου, το οποίο υφίσταται συνεχείς βελτιώσεις και επικαιροποιήσεις.

4. Πρόσθετα στοιχεία της επανεξέτασης που ενδέχεται να επηρεάσουν την αποτελεσματικότητα του κανονισμού

Εκτός από τα στοιχεία που προβλέπονται ρητά στο άρθρο σχετικά με την επανεξέταση του κανονισμού, η επανεξέταση πραγματεύτηκε περαιτέρω ζητήματα που ενδέχεται να επηρεάσουν τη λειτουργία και την αποτελεσματικότητα του κανονισμού. Σ' αυτά περιλαμβάνεται αξιολόγηση αναφορικά με την υφιστάμενη κάλυψη του κανονισμού (κίνδυνοι που σχετίζονται με τα όρια και με το παράνομο εμπόριο χρυσού), το πεδίο εφαρμογής όσον αφορά τα ορυκτά και τους κινδύνους που καλύπτονται από τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας, καθώς και οι πιθανές διασυνδέσεις με άλλη σχετική νομοθεσία της ΕΕ στον εξορυκτικό τομέα (κανονισμός για τις μπαταρίες, πράξη για τις κρίσιμες πρώτες ύλες, οδηγία για την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα).

Όρια όγκου εισαγωγών

Ο κανονισμός έχει καθολικό πεδίο εφαρμογής, δηλαδή κάθε εισαγωγέας 3TG, ανεξαρτήτως προέλευσης, με ετήσιο όγκο εισαγωγών που υπερβαίνει τα όρια που καθορίζονται στο παράρτημα I υπόκειται στις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας. Οι εισαγωγείς με όγκους εισαγωγών κάτω από αυτά τα όρια δεν υπέχουν νομική υποχρέωση βάσει του κανονισμού, αλλά ενθαρρύνονται να ασκούν δέουσα επιμέλεια σε εθελοντική βάση. Τα όρια του παραρτήματος έχουν καθοριστεί ώστε να διασφαλίζεται ότι οι καλυπτόμενες εισαγωγές αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 95 % του συνολικού όγκου των 3TG που εισάγονται στην ΕΕ, έτσι ώστε η συντριπτική πλειονότητα των εισαγωγών να καλύπτεται από τις απαιτήσεις

[35] https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/raw-materials/due-diligence-ready/about_en?prefLang=el#free-email-advisory.

δέουσας επιμέλειας, ενώ παράλληλα να αποφεύγεται ο αδικαιολόγητος διοικητικός φόρτος για τις ΜΜΕ και τους εισαγωγείς χαμηλού όγκου.

Παρόλο που η εξωτερική μελέτη καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τα όρια μπορούν να επιτύχουν αποτελεσματικά τον στόχο της ελάφρυνσης των ΜΜΕ από τον υπερβολικό διοικητικό φόρτο, τα ενδιαφερόμενα μέρη εξέφρασαν ανησυχίες ότι τα υφιστάμενα όρια ενδέχεται να οδηγήσουν σε πρακτικές καταστρατήγησης από τους ενωσιακούς εισαγωγείς. Επιπλέον, ορισμένα ενδιαφερόμενα μέρη εξέφρασαν ανησυχία για το ότι τα καθορισμένα όρια παραλείπουν τις εισαγωγές υψηλού κινδύνου, εξαιρώντας τες από τις απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας. Η ανησυχία αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική στην περίπτωση του χρυσού, λαμβανομένης υπόψη της δυνητικά υψηλής χρηματικής αξίας των εισαγωγών μικρού όγκου που υπολείπονται των ορίων, καθώς και του γεγονότος ότι οι εισαγωγές υψηλού κινδύνου θα μπορούσαν επίσης να συνδέονται με σχετικά χαμηλές ποσότητες εισαγωγών.

Τα ζητήματα αυτά απαιτούν προσεκτική παρακολούθηση. Ωστόσο, επί του παρόντος δεν υπάρχουν σαφή αποδεικτικά στοιχεία για πρακτικές καταστρατήγησης (π.χ. κατάτμηση των εισαγωγών σε διάφορους εισαγωγείς ώστε να παραμείνουν κάτω από τα όρια) που να εντοπίστηκαν από την εξωτερική μελέτη ή να αναφέρθηκαν στην Επιτροπή από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συνεργάζονται στενά για να διασφαλίσουν τη συνεχή παρακολούθηση των μορφών διάρθρωσης των εισαγωγών. Η Επιτροπή προετοιμάζει ιδίως ένα εργαλείο ΤΠ, το εργαλείο παρακολούθησης για τα υπεύθυνα ορυκτά (RMT), μια διαδικτυακή πλατφόρμα που θα επιτρέψει την ασφαλή ανταλλαγή τελωνειακών δεδομένων μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών.

Λόγω της έλλειψης επαρκών δεδομένων μέχρι σήμερα, η μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι είναι πρόωρο να εξεταστεί το ενδεχόμενο τροποποίησης των ορίων ή αναθεώρησης της μεθοδολογίας υπολογισμού τους. Ως εκ τούτου, οι προσπάθειες εφαρμογής θα επικεντρωθούν στη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, με σκοπό την ενίσχυση των ικανοτήτων παρακολούθησης και των ποσοτικών γνώσεων σχετικά με τα άμεσα και έμμεσα εμπορικά δεδομένα, τις επενδύσεις και τις τάσεις επιμερισμού των κερδών· με τον τρόπο αυτό θα καταστεί δυνατή η βαθύτερη ανάλυση των επιπτώσεων που ενδέχεται να επιφέρουν τα όρια στο μέλλον.

Παράνομο εμπόριο χρυσού

Ο κανονισμός αναγνωρίζει ότι το παράνομο εμπόριο συνδέει έμμεσα τους καταναλωτές με συγκρούσεις που έχουν σοβαρές επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα εκτός της ΕΕ. Η εξωτερική μελέτη επισημαίνει ότι οι κόμβοι διέλευσης διαδραματίζουν ρόλο στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού 3TG, καθώς συνδέουν την αγορά της ΕΕ με χρυσό ο οποίος ενδεχομένως προέρχεται από παράνομες πηγές και αποτελεί αντικείμενο παράνομης εμπορίας.

Το ζήτημα του παράνομου εμπορίου —ιδίως όσον αφορά τον χρυσό, δεδομένων των εγγενών χαρακτηριστικών του— είναι εξαιρετικά περίπλοκο και πολυδιάστατο. Η δέουσα επιμέλεια είναι ένα από τα διαθέσιμα εργαλεία των προσπαθειών που καταβάλλονται σε διεθνές επίπεδο για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου. Στο πλαίσιο αυτό, υπάρχουν μέσα, όπως συστήματα δέουσας επιμέλειας και μηχανισμοί ιχνηλασιμότητας, που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των κινδύνων παράνομου εμπορίου σε διάφορα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού. Τα εργαλεία που προβλέπονται στο πλαίσιο του κανονισμού μπορούν να διαδραματίσουν θετικό ρόλο στην

αντιμετώπιση του παράνομου εμπορίου προς την ΕΕ. Για παράδειγμα, η συμπερίληψη των χωρών διασυνοριακής διέλευσης και άλλων κόμβων εισαγόμενων ορυκτών και μετάλλων από ΠΣΥΚ στον κατάλογο ΠΣΥΚ θα μπορούσε να συμβάλει σε πιο ενδελεχή αξιολόγηση της προέλευσης των μετάλλων/ορυκτών από τους αγοραστές.

Καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής

Ο κανονισμός προβλέπει υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας για τέσσερα ορυκτά και μέταλλα: τον κασσίτερο, το ταντάλιο, το βολφράμιο και τον χρυσό. Ο λόγος για την επιλογή αυτή κατά τον χρόνο έκδοσης του κανονισμού είναι τριπλός. Πρώτον, τα 3TG είναι τα τέσσερα ορυκτά που συνδέονται συχνότερα με ένοπλες συγκρούσεις και συναφείς παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Δεύτερον, ο κανονισμός βασίζεται σε καθιερωμένες αρχές των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια. Μολονότι οι κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται, καταρχήν, σε όλα τα ορυκτά, περιλαμβάνουν δύο συμπληρώματα ειδικά για τα 3TG, προσαρμοσμένα στις προκλήσεις που συνδέονται με τη δομή των αλυσίδων εφοδιασμού των τεσσάρων αυτών ορυκτών. Τρίτον, το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού ευθυγραμμίζεται με τις προσπάθειες άλλων εταίρων —για παράδειγμα, οι ΗΠΑ διαθέτουν επίσης νομοθεσία για τα ορυκτά από περιοχές συγκρούσεων: το άρθρο 1502 του νόμου Dodd-Frank του 2010 για τη μεταρρύθμιση της Wall Street και την προστασία των καταναλωτών (Wall Street Reform and Consumer Protection Act) καλύπτει τα ίδια τέσσερα προϊόντα, αλλά με πιο περιορισμένο γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής (δεδομένου ότι επικεντρώνεται στη ΛΔΚ και τις γειτονικές χώρες).

Πέραν των 3TG, άλλα ορυκτά και μέταλλα που είναι κρίσιμα για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση ενδέχεται να συνδέονται με κινδύνους που σχετίζονται με συγκρούσεις, λόγω της μεγάλης τρέχουσας και προβλεπόμενης ζήτησής τους και του γεγονότος ότι υπάρχουν σημαντικά κοιτάσματα σε κοινωνικά και περιβαλλοντικά ευάλωτες περιοχές. Για τον λόγο αυτό, η επανεξέταση επιδίωξε να αναλύσει κατά πόσο η υπαγωγή άλλων ορυκτών/μετάλλων στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού θα ήταν αναγκαία για την επίτευξη του στόχου της πρόληψης της χρηματοδότησης ένοπλων ομάδων και δυνάμεων ασφαλείας σε ΠΣΥΚ που είναι πλούσιες σε πόρους. Ειδικότερα, η εξωτερική μελέτη αξιολόγησε το κοβάλτιο, τον χαλκό, το λίθιο και το νικέλιο όσον αφορά τη δομή παραγωγής τους και την έκθεσή τους σε κινδύνους παρόμοιους με εκείνους που συνδέονται με τα 3TG. Αυτά τα τέσσερα ορυκτά περιλαμβάνονται στον κατάλογο κρίσιμων πρώτων υλών της ΕΕ, ενώ ο χαλκός, το λίθιο και το νικέλιο θεωρούνται επίσης πρώτες ύλες στρατηγικής σημασίας[36]. Ως εκ τούτου, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της πράξης για τις κρίσιμες πρώτες ύλες. Επιπλέον, το κοβάλτιο, το λίθιο και το νικέλιο εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού για τις μπαταρίες και, ως εκ τούτου, καλύπτονται από τις απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας που κατοχυρώνονται σε αυτόν.

Το **κοβάλτιο** είναι ένα μέταλλο πολλαπλής χρησιμότητας που χρησιμοποιείται σε διάφορες εφαρμογές, όπως στις μπαταρίες και στους τομείς της αεροδιαστημικής, της άμυνας και της ιατρικής. Η ΛΔΚ προμηθεύει πάνω από το 70 % της παγκόσμιας αγοράς. Το ορυκτό εξορύσσεται κυρίως ως υποπροϊόν της μεγάλης κλίμακας εξόρυξης χαλκού στις νότιες επαρχίες Haut-Katanga και Lualaba, όπου δεν παρατηρείται σημαντική παρουσία μη κρατικών ένοπλων ομάδων. Η Κίνα ελέγχει το 70 % της παγκόσμιας μεταποίησης ενδιάμεσων προϊόντων

[36] Κρίσιμες πρώτες ύλες — Ευρωπαϊκή Επιτροπή (europa.eu).

κοβαλτίου[37] και έχει σημαντική παρουσία στην εξόρυξη κοβαλτίου, καθώς οι 15 από τις 19 βιομηχανικές επιχειρήσεις ελέγχονται από κινεζικά συμφέροντα, ενώ η βιοτεχνική εξορυκτική παραγωγή αγοράζεται επίσης σε μεγάλο βαθμό από κινεζικές εγκαταστάσεις εξευγενισμού, μεταξύ άλλων τη Huayou Cobalt[38]. Το μεγαλύτερο μέρος της προμήθειας κοβαλτίου χρησιμοποιείται για την κατασκευή μπαταριών, ιδίως μπαταριών ιόντων λιθίου, που χρησιμοποιούνται σε ηλεκτρονικές συσκευές ευρείας κατανάλωσης, ηλεκτρικά οχήματα και συστήματα αποθήκευσης ενέργειας.

Ο **χαλκός** είναι ένα μέταλλο που χρησιμοποιείται ευρέως στον ηλεκτρολογικό εξοπλισμό, στις κατασκευές, στα βιομηχανικά μηχανήματα και στα κράματα. Η Χιλή κυριαρχεί στην παραγωγή χαλκού, καθώς διαθέτει τεράστιες βιομηχανικές επιχειρήσεις, όπως τα ορυχεία Escondida ή Andina. Επί του παρόντος, το Περού, η Ινδονησία και η Μογγολία ετοιμάζονται να ανοίξουν νέα ορυχεία[39], ενώ η ΛΔΚ εκτιμάται ότι θα καταστεί ο δεύτερος μεγαλύτερος παραγωγός χαλκού παγκοσμίως έως το 2026[40]. Δεδομένου ότι ο χαλκός είναι πρωτογενές μέταλλο, η εξόρυξή του συνδέεται συχνά με την εξόρυξη κοβαλτίου, όπως συμβαίνει στη «ζώνη του χαλκού» στη ΛΔΚ. Μολονότι το μετάλλευμα χαλκού εξορύσσεται κατά κύριο λόγο με εξορυκτικές δραστηριότητες μεγάλης κλίμακας, υπάρχει επίσης βιοτεχνική παραγωγή χαλκού, καθώς οι ανθρακωρύχοι συχνά αμφιταλαντεύονται μεταξύ χαλκού και κοβαλτίου ανάλογα με τις παγκόσμιες τιμές.

Το **λίθιο** είναι ελαφρύ μέταλλο που χρησιμοποιείται σε μπαταρίες ιόντων λιθίου, ιδίως για ηλεκτρικά οχήματα[41]. Το λίθιο χρησιμοποιείται επίσης σε κράματα, γυαλί, κεραμικά, λιπαντικά και φαρμακευτικά προϊόντα. Απαντά κυρίως σε πυριγενή πετρώματα (όπως ο σποδουμένης) και μεταλλικές πηγές (άλμες), ενώ το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής του προέρχεται από την Αυστραλία και τη Χιλή. Στα παγκόσμια κοιτάσματα λιθίου κυριαρχούν λίγες χώρες, μεταξύ των οποίων η Χιλή, η Αργεντινή και η Βολιβία[42]. Η εξόρυξη λιθίου απαιτεί μηχανική εξόρυξη μεγάλης κλίμακας λόγω των χαμηλής ποιότητας κοιτασμάτων, κάτι που καθιστά το λίθιο λιγότερο κατάλληλο για βιοτεχνική και μικρής κλίμακας εξόρυξη. Ωστόσο, στη ΛΔΚ[43] και τη Ζιμπάμπουε[44] αναπτύσσεται ο βιοτεχνικός εξορυκτικός τομέας χάρη σε σημαντικές πρόσφατες ανακαλύψεις.

Το **νικέλιο** είναι ένα ευρέως χρησιμοποιούμενο μεταλλικό στοιχείο, κρίσιμο για την ανάπτυξη των φυτών, και εντοπίζεται, κατά κύριο λόγο, στον ανοξείδωτο χάλυβα και σε μπαταρίες ηλεκτρικών οχημάτων. Επί του παρόντος, το νικέλιο εξορύσσεται κυρίως σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις στην Ινδονησία, στις Φιλιππίνες, στη Ρωσία και στο γαλλικό υπερπόντιο έδαφος

[37] Andrew Gulley (2022) «One hundred years of cobalt production in the Democratic Republic of the Congo» (Εκατό έτη παραγωγής κοβαλτίου στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό). *Resources Policy* 79: 103007· Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας — IEA (2021) «The Role of Critical Minerals in Clean Energy Transitions» (Ο ρόλος των κρίσιμων ορυκτών στη μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας).

[38] Dionne Searcey, Michael Forsythe και Eric Lipton, «A Power Struggle Over Cobalt Rattles the Clean Energy Revolution» (Ο αγώνας εξουσίας για το κοβάλτιο κλυδωνίζει την επανάσταση των καθαρών μορφών ενέργειας), *New York Times*, 20 Νοεμβρίου 2021.

[39] Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ (2022), «Which countries produce the most copper» (Ποιες χώρες έχουν τη μεγαλύτερη παραγωγή χαλκού).

[40] *Reuters* (2023) «Congo could seize Peru's No. 2 copper spot as Andean output slows» (Το Κονγκό θα μπορούσε να καταλάβει τη 2η θέση που κατέχει το Περού καθώς η παραγωγή χαλκού των Άνδεων επιβραδύνεται).

[41] Παγκόσμιο οικονομικό φόρουμ, 2023. Το γράφημα αυτό παρουσιάζει ποιες χώρες παράγουν περισσότερο λίθιο.

[42] Natural Resources Canada (άνευ ημερομηνίας), «Lithium Facts» (Στοιχεία για το λίθιο).

[43] *Resource World Magazine*, «Tantalex Lithium's Titan plant construction 80 % complete, DRC» (Η κατασκευή του εργοστασίου Titan της Tantalex Lithium ολοκληρώθηκε κατά 80 %, ΛΔΚ), 2023.

[44] *Reuters*, «Premier African Minerals completes Zimbabwe lithium plant, production imminent» (Η Premier African Minerals ολοκληρώνει το εργοστάσιο λιθίου στη Ζιμπάμπουε, η παραγωγή επίκειται), 2023.

της Νέας Καληδονίας[45]. Βιοτεχνική εξόρυξη νικελίου έχει καταγραφεί στις Φιλιππίνες και στην Ινδονησία. Καμία μελέτη δεν διαπιστώνει συστηματική χρήση των εσόδων από το νικέλιο για τη χρηματοδότηση ένοπλων ομάδων. Η εξόρυξη νικελίου απαιτεί σημαντικές επενδύσεις και μηχανοποιημένες διεργασίες, κάτι που περιορίζει τη βιοτεχνική εξόρυξη.

Μολονότι η δέουσα επιμέλεια της αλυσίδας εφοδιασμού και της αξιακής αλυσίδας είναι ιδιαίτερα σημαντική και για άλλα μέταλλα και ορυκτά, δεν είναι σκόπιμο να επεκταθεί το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού σ' αυτό το στάδιο για δύο βασικούς λόγους. Πρώτον, τα άλλα ορυκτά/μέταλλα αντιμετωπίζουν διαφορετικές προκλήσεις όσον αφορά τη δομή της παραγωγής (προέρχονται κυρίως από εξόρυξη μεγάλης κλίμακας), τις διασυνδέσεις αξιακών αλυσίδων και τους πιθανούς συναφείς κινδύνους. Δεύτερον, στα εν λόγω άλλα ορυκτά/μέταλλα εφαρμόζονται (ή θα εφαρμόζονται) άλλες νομοθετικές πράξεις —ιδίως ο κανονισμός για τις μπαταρίες και η οδηγία για την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα (πρβλ. σχετική ενότητα κατωτέρω). Ειδικότερα, στο παράρτημα Χ του κανονισμού για τις μπαταρίες παρατίθενται οι κατηγορίες κινδύνου και τα διεθνώς αναγνωρισμένα μέσα δέουσας επιμέλειας που εφαρμόζονται στις απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας που ορίζονται στον εν λόγω κανονισμό και καλύπτουν συγκεκριμένα το κοβάλτιο, το νικέλιο, τον φυσικό γραφίτη και το λίθιο. Στις κατηγορίες αυτές περιλαμβάνονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως η παιδική και η καταναγκαστική εργασία [παράρτημα Χ σημείο 2) στοιχείο β)]. Οι κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια όσον αφορά την υπεύθυνη διαχείριση των αλυσίδων εφοδιασμού με ορυκτά από περιοχές συγκρούσεων και υψηλού κινδύνου παρατίθενται επίσης στο σημείο 4) στοιχείο στ) ως ένα από τα κατάλληλα και διεθνώς αναγνωρισμένα μέσα που εφαρμόζονται. Ως εκ τούτου, ενώ τα καθ' ύλην πεδία εφαρμογής των δύο κανονισμών δεν αλληλεπικαλύπτονται, οι υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας και στις δύο πράξεις καλύπτουν τους κινδύνους του παραρτήματος ΙΙ των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια.

Συνεπώς, η προσθήκη περαιτέρω μετάλλων στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού θα μπορούσε να επαναλαμβάνει απαιτήσεις άλλων νομοθετικών πράξεων της Ένωσης, να καταστήσει περίπλοκο το κανονιστικό τοπίο για τους οικονομικούς φορείς και να δημιουργήσει σύγχυση σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους θα πρέπει να ασκείται η δέουσα επιμέλεια για τα ορυκτά. Ως εκ τούτου, προτεραιότητα προς το παρόν θα πρέπει να είναι η συνέχιση της προόδου προς την εφαρμογή του κανονισμού στην τρέχουσα μορφή του, με ιδιαίτερη έμφαση —μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο των μελλοντικών επανεξετάσεων του εν λόγω κανονισμού και άλλων νομοθετικών πράξεων περί δέουσας επιμέλειας— στον τρόπο διασφάλισης της συνεχούς συμπληρωματικότητας και διαλειτουργικότητας των διαφόρων συναφών νομοθετικών πράξεων της ΕΕ για τη δέουσα επιμέλεια.

Καλυπτόμενοι κίνδυνοι

Ως προς τους κινδύνους που καλύπτονται από τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας, ο κανονισμός καλύπτει εκείνους που συνδέονται με ένοπλες συγκρούσεις και συναφείς παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια και το παράρτημα ΙΙ αυτών («σοβαρές παραβιάσεις που συνδέονται με την εξόρυξη, τη μεταφορά ή το εμπόριο ορυκτών»). Οι περιβαλλοντικοί

[45] Natural Resources Canada (άνευ ημερομηνίας), «Nickel facts» (Στοιχεία για το νικέλιο).

κίνδυνοι δεν καλύπτονται ούτε από τον κανονισμό ούτε από τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια. Ωστόσο, υπάρχει συσχέτιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των εξορύξεων με τις ένοπλες συγκρούσεις. Αφενός, η ανάμειξη κρατικών και μη κρατικών ένοπλων ομάδων σε εξορυκτικές δραστηριότητες μπορεί να έχει αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Αφετέρου, συγκρούσεις μπορεί να προκύψουν από την υποβάθμιση του περιβάλλοντος που προκαλείται από δραστηριότητες σχετικές με τα 3TG, συμπεριλαμβανομένων ζητημάτων όπως ο εκτοπισμός πληθυσμών, η υποβάθμιση του εδάφους, η περιορισμένη πρόσβαση σε τρόφιμα και η υπονόμευση της διαθεσιμότητας νερού.

Η εν λόγω συσχέτιση περιβάλλοντος και συγκρούσεων θα μπορούσε να επηρεάσει την αποτελεσματικότητα του κανονισμού, δεδομένου ότι η περιβαλλοντική δέουσα επιμέλεια θα μπορούσε να συμβάλει στην επίτευξη ενός από τους βασικούς στόχους του κανονισμού, την αποσύνδεση του εμπορίου 3TG από τις ένοπλες συγκρούσεις. Ταυτόχρονα, η οδηγία σχετικά με την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα (όταν τεθεί σε ισχύ) θα επεκτείνει ήδη τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας σε περιβαλλοντικές πτυχές. Ως εκ τούτου, πολλοί ενωσιακοί φορείς εκμετάλλευσης σε όλο το μήκος των αλυσίδων εφοδιασμού ορυκτών θα πρέπει να ασκούν περιβαλλοντική δέουσα επιμέλεια. Επιπλέον, επί του παρόντος, ο κανονισμός βασίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια. Ως εκ τούτου, η προσθήκη της περιβαλλοντικής δέουσας επιμέλειας στο πλαίσιο του κανονισμού (η οποία επί του παρόντος δεν καλύπτεται από τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια) θα μπορούσε να καταστήσει το κανονιστικό τοπίο για τους οικονομικούς φορείς πιο περίπλοκο και, δεδομένης της λοιπής ενωσιακής νομοθεσίας, να δημιουργήσει σύγχυση σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους θα πρέπει να ασκείται η δέουσα επιμέλεια για τα ορυκτά. Ως εκ τούτου, προτεραιότητα προς το παρόν θα πρέπει να είναι η συνέχιση της προόδου προς την εφαρμογή του κανονισμού στην τρέχουσα μορφή του.

Συνοχή μεταξύ του κανονισμού και άλλων νομοθετικών πράξεων της ΕΕ

Ο κανονισμός είναι η πρώτη νομοθετική πράξη της ΕΕ που εστιάζει στη δέουσα επιμέλεια στην αλυσίδα εφοδιασμού. Από την έναρξη ισχύος του κανονισμού έχουν αναπτυχθεί διάφορες νομοθετικές πρωτοβουλίες που μπορούν να αλληλεπιδρούν με τον στόχο, το πεδίο εφαρμογής και την εστίασή του σε διάφορους βαθμούς. Στον παρακάτω πίνακα επιχειρείται σύγκριση της γεωγραφικής, της καθ' ύλην και της εταιρικής κάλυψης, των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας, του ρόλου της αναγνώρισης των συστημάτων και των υποχρεώσεων του κανονισμού με την οδηγία για την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα, τον κανονισμό για τις μπαταρίες, τον κανονισμό για τη θέσπιση πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα βιώσιμα προϊόντα, την πράξη για τις κρίσιμες πρώτες ύλες και τον κανονισμό σχετικά με την απαγόρευση των προϊόντων καταναγκαστικής εργασίας στην αγορά της Ένωσης (κανονισμός για την καταναγκαστική εργασία).

Ένα σημαντικό κοινό στοιχείο είναι η γεωγραφική κάλυψη, καθώς όλες αυτές οι νομοθετικές πράξεις έχουν δυνητικά παγκόσμια εμβέλεια (παρά την ειδική εστίαση του κανονισμού στις ΠΣΥΚ). Όσον αφορά την καθ' ύλην κάλυψη, ο κανονισμός για τις μπαταρίες εφαρμόζεται, όπως και ο συγκεκριμένος κανονισμός, σε περιορισμένο εύρος προϊόντων/ορυκτών, χωρίς όμως να αλληλεπικαλύπτονται. Στο παράρτημα ΙΙ της πράξης για τις κρίσιμες πρώτες ύλες, το

ταντάλιο και το βολφράμιο προσδιορίζονται ως κρίσιμες πρώτες ύλες. Οι άλλες πράξεις, ιδίως η οδηγία για την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα, δεν ορίζουν περιορισμένη καθ' ύλην κάλυψη, αλλά εφαρμόζονται οριζόντια. Όσον αφορά την εταιρική κάλυψη, δηλαδή τους οικονομικούς φορείς που υπόκεινται στις απαιτήσεις, οριζόντιες πράξεις, όπως η οδηγία για την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα, θα ισχύουν για τους μεγάλους οικονομικούς παράγοντες, ενώ οι οντότητες που υπόκεινται στις απαιτήσεις του κανονισμού καθορίζονται από την ειδική καθ' ύλην εστίασή του και τα όρια όγκου εισαγωγών (τα οποία συνεπάγονται επίσης ειδικές δυνατότητες ευελιξίας που απευθύνονται στις ΜΜΕ χωρίς να τις αποκλείουν ρητά από το πεδίο εφαρμογής).

Όσον αφορά τις απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας, ο κανονισμός ακολουθεί στοχευμένη προσέγγιση (δηλαδή απαιτείται η άσκηση δέουσας επιμέλειας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αλυσίδες εφοδιασμού δεν χρηματοδοτούν ένοπλες συγκρούσεις και συναφείς παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων), η οποία ευθυγραμμίζεται με τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια. Οι απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας της οδηγίας για την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα και του κανονισμού για τις μπαταρίες είναι πιο εκτεταμένες, καθώς καλύπτουν, επιπλέον, περιβαλλοντικά ζητήματα και κινδύνους για την κοινωνία και τα ανθρώπινα δικαιώματα με την ευρύτερη έννοια. Ούτε η πράξη για τις κρίσιμες πρώτες ύλες, ούτε ο κανονισμός για τη θέσπιση πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα βιώσιμα προϊόντα, ούτε ο κανονισμός για την καταναγκαστική εργασία επιβάλλουν υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας.

Όσον αφορά την αναγνώριση των συστημάτων, ο κανονισμός, η πράξη για τις κρίσιμες πρώτες ύλες και ο κανονισμός για τις μπαταρίες προβλέπουν αυτή τη δυνατότητα. Τα συστήματα που επί του παρόντος αξιολογούνται στο πλαίσιο του κανονισμού [πρβλ. ενότητα ΙΙΙ σημείο 3) στοιχείο α)] καλύπτουν συγκεκριμένα τα 3TG.

Πίνακας 5 — Σύγκριση μεταξύ του κανονισμού και άλλων σχετικών νομοθετικών πρωτοβουλιών

	Κανονισμός	**Οδηγία για την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα**	**Κανονισμός για τις μπαταρίες**	**Κανονισμός για τη θέσπιση πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα βιώσιμα προϊόντα**	**Πράξη για τις κρίσιμες πρώτες ύλες**	**Κανονισμός για την καταναγκαστική εργασία**
Γεωγραφική κάλυψη	Παγκόσμια, με έμφαση στις ΠΣΥΚ	Παγκόσμια	Παγκόσμια, με κάποια έμφαση στις ΠΣΥΚ	Παγκόσμια	Παγκόσμια	Παγκόσμια
Καθ' ύλην κάλυψη	3TG	Οριζόντια	Κοβάλτιο, λίθιο, νικέλιο, φυσικός γραφίτης	Εγκάρσια, με ορισμένους περιορισμούς προϊόντων	34 κρίσιμες πρώτες ύλες του παραρτήματος ΙΙ, συμπεριλαμβανομένων του τανταλίου και του βολφραμίου	Οριζόντια

Εταιρική κάλυψη	Εισαγωγείς 3TG σύμφωνα με καθορισμένα όρια	Οικονομικοί φορείς > 1000 εργαζόμενοι και ετήσιος κύκλος εργασιών > 450 εκατ. EUR	Για τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας: Οικονομικοί φορείς που διαθέτουν ή θέτουν σε λειτουργία μπαταρίες στην αγορά της ΕΕ και έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών ≥ 40 εκατ. EUR	Όλες οι εταιρείες, με εξαίρεση των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων από τις υποχρεώσεις καταστροφής μη πωληθέντων καταναλωτικών προϊόντων	Άνευ αντικειμένου	Οριζόντια
Υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας	Κίνδυνοι και δυσμενείς επιπτώσεις που συνδέονται με συγκρούσεις και συναφείς παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων	Ανθρώπινα δικαιώματα και περιβάλλον	Κοινωνία, ανθρώπινα δικαιώματα και περιβάλλον	Άνευ αντικειμένου	Άνευ αντικειμένου	Άνευ αντικειμένου
Αναγνώριση συστημάτων	Ναι	Όχι	Ναι (η μεθοδολογία δεν έχει ακόμη καθοριστεί)	Άνευ αντικειμένου	Ναι	Άνευ αντικειμένου
Υποχρεώσεις	Τα κράτη μέλη καθορίζουν τους κανόνες που ισχύουν σε περίπτωση παράβασης	Τα κράτη μέλη πρέπει να καθορίσουν διοικητικές κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης και αστική ευθύνη σε περίπτωση ζημίας των κατόχων δικαιωμάτων	Τα κράτη μέλη πρέπει να καθορίσουν κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης· ως έσχατη λύση, να επιβάλουν περιορισμό στην πώληση μπαταριών	Τα κράτη μέλη καθορίζουν κυρώσεις	Άνευ αντικειμένου	Απαγορεύσεις διάθεσης προϊόντων στην αγορά· τα κράτη μέλη πρέπει να καθορίσουν κυρώσεις για τη μη συμμόρφωση με τις απαγορεύσεις

Εν ολίγοις, αφενός, ο κανονισμός απαιτεί την εφαρμογή δέουσας επιμέλειας για ένα αρκετά περιορισμένο σύνολο ορυκτών και μετάλλων και για ένα συγκεκριμένο σύνολο κινδύνων. Αφετέρου, ορισμένα από τα προσφάτως εγκριθέντα ρυθμιστικά πλαίσια της ΕΕ ήδη επεκτείνουν (ή πρόκειται σύντομα να επεκτείνουν) τη δέουσα επιμέλεια σε ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα, με στόχο την κάλυψη ευρέος φάσματος προϊόντων και κοινωνικοοικονομικών ζητημάτων, ζητημάτων ασφάλειας των εργαζομένων και περιβαλλοντικών ζητημάτων, συμβάλλοντας έτσι στη διασφάλιση στην ΕΕ ασφαλών και βιώσιμων αλυσίδων εφοδιασμού και αξιακών αλυσίδων για τα κρίσιμα ορυκτά και πέραν αυτών. Ορισμένοι από αυτούς τους κανονισμούς αλληλεπιδρούν εν μέρει με τον κανονισμό όσον αφορά το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής, την εταιρική κάλυψη και τις απαιτήσεις. Ωστόσο, στο ισχύον πεδίο εφαρμογής του, η αλληλεπίδραση είναι περιορισμένη, συχνά συμπληρωματική και δεν φαίνεται να επιφέρει σημαντική πρόσθετη κανονιστική επιβάρυνση στις προσπάθειες δέουσας επιμέλειας για τα ορυκτά που εμπίπτουν στο κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Δεδομένου ότι έχουν παρέλθει μόλις δύο έτη από την έναρξη εφαρμογής των επιχειρησιακών απαιτήσεων δέουσας επιμέλειας του κανονισμού, η παρούσα πρώτη υποχρεωτική επανεξέταση πραγματοποιείται σε πολύ πρώιμο στάδιο της εφαρμογής του κανονισμού. Η πλήρης ανάπτυξη, εφαρμογή και επιβολή των διαφόρων πτυχών του κανονισμού και των συνοδευτικών μέτρων συνάντησε πρόσθετες καθυστερήσεις, π.χ. λόγω της πανδημίας COVID-19 και άλλων προκλήσεων εφαρμογής, οι οποίες θα εξετάζονται συνεχώς σε διαβούλευση με όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη. Ως εκ τούτου, στην παρούσα πρώτη έκθεση επανεξέτασης δεν συνάγονται οριστικά συμπεράσματα σχετικά με πολλές από τις πτυχές που εξετάστηκαν. Ωστόσο, παρέχονται χρήσιμες ενδείξεις σχετικά με τη λειτουργία και την αποτελεσματικότητα του κανονισμού και προσδιορίζονται τομείς που πρέπει να αξιολογηθούν περαιτέρω στο πλαίσιο των επόμενων επανεξετάσεων.

Κύρια συμπεράσματα

Όσον αφορά τον αντίκτυπο του κανονισμού επιτόπου σε τρίτες χώρες παραγωγής 3TG και ιδίως σε περιοχές συγκρούσεων και υψηλού κινδύνου, η εξωτερική μελέτη εντόπισε περιορισμένες επιπτώσεις μεταξύ των τοπικών ενδιαφερόμενων μερών, οι οποίες θα μπορούσαν να αποδοθούν απευθείας στον κανονισμό. Λόγω του σχεδιασμού του κανονισμού, ο οποίος καθορίζει δεσμευτικές απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας για τις ενωσιακές εισαγωγές, απαιτείται περισσότερος χρόνος και δεδομένα σε περαιτέρω ανάντη στάδιο της αλυσίδας εφοδιασμού, ώστε να καταστεί δυνατή η διάκριση των συνεπειών του κανονισμού σε τρίτες χώρες από τις συνέπειες των ευρύτερων προσπαθειών που καταβάλλονται σε παγκόσμιο επίπεδο για την προώθηση της δέουσας επιμέλειας στις αλυσίδες εφοδιασμού ορυκτών. Δεδομένων των αυξημένων διεθνών προσπαθειών που καταβάλλονται για τη δέουσα επιμέλεια αναφορικά με τα 3TG, θα είναι δύσκολο οι επιπτώσεις στις χώρες παραγωγής να εξακολουθήσουν να αποδίδονται ειδικά στον κανονισμό. Ωστόσο, είναι ενθαρρυντικό το ότι σε αρκετές από τις τρίτες χώρες που εξετάστηκαν καταβάλλονται ευρύτερες διεθνείς προσπάθειες από πολλούς φορείς στον τομέα των 3TG με στόχο την προώθηση της

ευθυγραμμισμένης με τον ΟΟΣΑ δέουσας επιμέλειας σύμφωνα με τους στόχους του κανονισμού.

Εντός της ΕΕ, τα κράτη μέλη έχουν σημειώσει πρόοδο όσον αφορά τις προσπάθειές τους για την εφαρμογή του κανονισμού. Έχουν συσταθεί οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών και στα περισσότερα κράτη μέλη έχουν διενεργηθεί οι πρώτοι γύροι εκ των υστέρων ελέγχων συμμόρφωσης με ενωσιακούς εισαγωγείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού. Ωστόσο, οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προκλήσεις, ιδίως όσον αφορά τη διαφάνεια και την πρόσβαση σε συναφείς πληροφορίες δέουσας επιμέλειας. Μολονότι οι ανεξάρτητοι έλεγχοι από τρίτα μέρη αποτελούν βασικό μέρος των απαιτήσεων δέουσας επιμέλειας, η έλλειψη ειδικευμένων ελεγκτών αναφέρθηκε τόσο από τους οικονομικούς φορείς όσο και από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών ως σημαντική πρόκληση κατά την εφαρμογή του κανονισμού. Επιπλέον, κατά την επανεξέταση διαπιστώθηκε διαφορετικός βαθμός ικανοτήτων και πόρων μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, κάτι που καταδεικνύει την ανάγκη περαιτέρω βελτίωσης της συμμετοχής και των ανταλλαγών μεταξύ τους, κυρίως για τη διασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής του κανονισμού και την αποφυγή προσπαθειών καταστρατήγησης των απαιτήσεων.

Όσον αφορά το κόστος συμμόρφωσης και τα συνοδευτικά εργαλεία του κανονισμού, η επανεξέταση επιβεβαιώνει ότι τα συστήματα δέουσας επιμέλειας μπορούν να στηρίξουν τη συμμόρφωση και θεωρούνται, κατά κανόνα, οικονομικά προσιτό εργαλείο. Ωστόσο, ο ρόλος των συστημάτων πρέπει να αποσαφηνίζεται συνεχώς, ώστε να αποφεύγεται η υπερβολική εξάρτηση από αυτά, δεδομένου ότι οι οικονομικοί φορείς εξακολουθούν να είναι ατομικά υπεύθυνοι για τη συμμόρφωση με τον κανονισμό, ανεξάρτητα από το αν συμμετέχουν σε τέτοια συστήματα (ακόμα και όταν το σύστημα έχει αναγνωριστεί από την Επιτροπή). Ο κατάλογος ΠΣΥΚ που καταρτίζεται και επικαιροποιείται βάσει εξωτερικής εμπειρογνωσίας αποτελεί χρήσιμο εργαλείο που χρησιμοποιείται τακτικά από τους οικονομικούς φορείς και τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών. Η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάζει, σε συνεχή βάση, το ενδεχόμενο συγκεκριμένων βελτιώσεων στην υποκείμενη μεθοδολογία του εν λόγω καταλόγου. Η επανεξέταση επιβεβαίωσε την προστιθέμενη αξία άλλων εργαλείων, όπως η EPRM ή οι στρατηγικές εταιρικές σχέσεις για τις πρώτες ύλες, που συμπληρώνουν τις προσπάθειες του κανονισμού με την ενσωμάτωση της προοπτικής διεθνούς συνεργασίας και με την περαιτέρω συνεργασία με τρίτες χώρες-εταίρους.

Τέλος, η επανεξέταση πραγματεύτηκε ζητήματα σχετικά με το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού και συναφή ζητήματα που μπορούν να επηρεάσουν τη λειτουργία και την αποτελεσματικότητά του, πέραν εκείνων που προβλέπει ο κανονισμός να εξεταστούν. Από την αξιολόγηση προκύπτει ότι η επέκταση του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής (πιθανή συμπερίληψη περαιτέρω ορυκτών ή μετάλλων και ιδίως του κοβαλτίου) ή του εύρους των κινδύνων (πιθανή συμπερίληψη περαιτέρω κινδύνων, όπως οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι) απορρέει ήδη σε μεγάλο βαθμό από άλλες μεταγενέστερες νομοθετικές πράξεις της ΕΕ, και ιδίως από την οδηγία για την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα και τον κανονισμό για τις μπαταρίες. Δεδομένου ότι αρκετές από τις απαιτήσεις αυτών των πρόσφατων νομοθετικών πράξεων δεν έχουν ακόμη τεθεί σε εφαρμογή, είναι πρόωρο να εξαχθούν καταληκτικά συμπεράσματα σχετικά με τον βαθμό αλληλεπίδρασής τους με τον κανονισμό, ο οποίος τελικά θα εξαρτηθεί από τον βαθμό υλοποίησης των εν λόγω άλλων πρωτοβουλιών. Ως εκ τούτου, επί

του παρόντος, δεν είναι δυνατόν να συναχθεί το συμπέρασμα ότι απαιτούνται αλλαγές στον κανονισμό προκειμένου να βελτιωθεί η λειτουργία του ή να αξιολογηθεί πλήρως αν άλλες νομοθετικές πράξεις συμπληρώνουν επαρκώς την αποτελεσματικότητα του κανονισμού.

Μελλοντικές προοπτικές

Βάσει των ανωτέρω, η παρούσα πρώτη επανεξέταση αναδεικνύει την ανάγκη η ΕΕ να εντείνει τις προσπάθειες συστράτευσης και ευαισθητοποίησης σχετικά με τον κανονισμό και τους στόχους του. Μεταξύ άλλων, θα μπορούσε να ενισχύσει τις προσπάθειες ενημέρωσης σχετικά με τον κανονισμό επιτόπου και μεταξύ των οικείων βασικών ενδιαφερόμενων μερών, καθώς και να στηρίξει σχετικά αναπτυξιακά έργα. Οι αντιπροσωπείες της ΕΕ θα μπορούσαν να αποτελέσουν βασικό συνομιλητή και διαμεσολαβητή κατά τη συνεργασία με τοπικούς φορείς.

Επιπλέον, η Επιτροπή μπορεί να εξετάσει περαιτέρω τρόπους βελτίωσης της σύγκλισης όσον αφορά την επιβολή του κανονισμού από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών. Παρόλο που η Επιτροπή επεξεργάζεται ήδη διάφορα εργαλεία, όπως την πλατφόρμα για την ανταλλαγή τελωνειακών δεδομένων ή τις τακτικές ανταλλαγές στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της ομάδας εμπειρογνωμόνων για τα 3TG, θα πρέπει να επιδιωχθεί περαιτέρω η συνεχής παροχή διευκρινίσεων ή καθοδήγησης και η διευκόλυνση της διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με την υπεύθυνη προμήθεια ορυκτών και τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τον κανονισμό.

Κυρίως, το βασικό συμπέρασμα αυτής της πρώτης επανεξέτασης είναι ότι οι επιπτώσεις του κανονισμού δεν θα πρέπει να αξιολογούνται μεμονωμένα. Ο εν λόγω κανονισμός αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου πλαισίου μέτρων, στόχος του οποίου είναι η προώθηση της υπεύθυνης προμήθειας 3TG και η αποτροπή της συμβολής των συγκεκριμένων ορυκτών σε συγκρούσεις και σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα επανεξέταση μελέτησε τις αρχικές θετικές εξελίξεις τόσο σε τρίτες χώρες όσο και εντός της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά τις ενδείξεις για αυξημένη υιοθέτηση της δέουσας επιμέλειας και καλύτερη κατανόηση, εφαρμογή και διάδοση των κατευθυντήριων γραμμών του ΟΟΣΑ για τη δέουσα επιμέλεια σε ευρύτερο επίπεδο. Αυτή η ευρύτερη υιοθέτηση της δέουσας επιμέλειας σε διεθνές επίπεδο στον τομέα των 3TG και πέραν αυτού πρέπει να υποστηριχθεί και να ενισχυθεί περαιτέρω. Παράλληλα με τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής των ενωσιακών πολιτικών, η ΕΕ μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο όσον αφορά τη στήριξη περαιτέρω διεθνών προσπαθειών, αποτελώντας παράδειγμα προς μίμηση και συνεργαζόμενη με όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη και τις τρίτες χώρες, καθώς και σε διεθνή φόρουμ.